

วารสาร บรรณศาสตร์

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE QUARTERLY

ปีที่ 9

ฉบับที่ 2

เมษายน 2529

28 เล.ธ. 2532

การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูล
ของห้องสมุดประชาชนอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

ประสิทธิภาพการเป็นผู้นำของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย

แรงจูงใจในการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
ที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัล

แนะนำให้รู้จักภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

หัวข้อปริญาพนธ์ที่ได้รับอนุมัติให้วิจัยได้

หนังสือชุดวิชาการ

ลำดับที่	ชื่อหนังสือ	ผู้แต่ง	ราคา
1.	คณิตศาสตร์แผนใหม่ 1	รศ.กมล เอกไทยเจริญ	45
2.	คณิตศาสตร์แผนใหม่ 2	รศ.กมล เอกไทยเจริญ	45
3.	คณิตศาสตร์แผนใหม่ 3	รศ.กมล เอกไทยเจริญ	45
4.	คณิตศาสตร์แผนใหม่ 4	รศ.กมล เอกไทยเจริญ	45
5.	คณิตศาสตร์ 1 ม.4 ค 011	รศ.กมล เอกไทยเจริญ	40
6.	คณิตศาสตร์ 2 ม.4 ค 012	รศ.กมล เอกไทยเจริญ	40
7.	คณิตศาสตร์ 3 ม.5 ค 013	รศ.กมล เอกไทยเจริญ	45
8.	คณิตศาสตร์ 4 ม.5 ค 014	รศ.กมล เอกไทยเจริญ	40
9.	คณิตศาสตร์ 5 ม.6 ค 015	รศ.กมล เอกไทยเจริญ	45
10.	คณิตศาสตร์ 6 ม.6 ค 016	รศ.กมล เอกไทยเจริญ	—
11.	แคลคูลัสและเรขาคณิตวิเคราะห์ 1	รศ.กมล เอกไทยเจริญ	60
12.	พีชคณิตเชิงเส้น	รศ.กมล เอกไทยเจริญ	60
13.	พีชคณิตนามธรรม	รศ.กมล เอกไทยเจริญ	60
14.	คณิตศาสตร์วิเคราะห์	รศ.กมล เอกไทยเจริญ	50
15.	เรขาคณิตวิเคราะห์	รศ.สมัย เหล่าวานิชย์	45
16.	Special Math Test (ม.ปลาย)	บังอร ชามูเขียวรังชัย	35
17.	ฟิสิกส์แผนใหม่ 1	ผศ.อารมภ์ ปุณโยทก	40
18.	ฟิสิกส์แผนใหม่ 2	ผศ.อารมภ์ ปุณโยทก	40
19.	ฟิสิกส์แผนใหม่ 3	ผศ.อารมภ์ ปุณโยทก	40
20.	ฟิสิกส์แผนใหม่ 4	ผศ.อารมภ์ ปุณโยทก	40
21.	ฟิสิกส์ 1 ม.4 ว 021	ผศ.อารมภ์ ปุณโยทก	40
22.	ฟิสิกส์ 2 ม.4 ว 022	ผศ.อารมภ์ ปุณโยทก	40
23.	ฟิสิกส์ 3 ม.5 ว 023	ผศ.อารมภ์ ปุณโยทก	40
24.	ฟิสิกส์ 4 ม.5 ว 024	ผศ.อารมภ์ ปุณโยทก	—
25.	เคมีแผนใหม่ 1 ม.4 ว 031	รศ.ดร.ชัยวัฒน์ เจนวานิชย์	25
26.	เคมีแผนใหม่ 2 ม.4 ว 032	รศ.ดร.ชัยวัฒน์ เจนวานิชย์	35
27.	เคมีแผนใหม่ 3 ม.5 ว 033	รศ.ดร.ชัยวัฒน์ เจนวานิชย์	35
28.	เคมีแผนใหม่ 4 ม.5 ว 034	รศ.ดร.ชัยวัฒน์ เจนวานิชย์	35
29.	เคมีแผนใหม่ 5 ม.6 ว 035	รศ.ดร.ชัยวัฒน์ เจนวานิชย์	40
30.	เคมีแผนใหม่ 6 ม.6 ว 036	รศ.ดร.ชัยวัฒน์ เจนวานิชย์	35
31.	หลักเคมี 1	รศ.ดร.ชัยวัฒน์ เจนวานิชย์	90
32.	หลักเคมี 2	รศ.ดร.ชัยวัฒน์ เจนวานิชย์	90
33.	เฉลยแบบฝึกหัดหลักเคมี 1-2	รศ.ดร.ชัยวัฒน์ เจนวานิชย์	45
34.	เคมีคำนวณและเทคนิคการทำโจทย์	รศ.ดร.ชัยวัฒน์ เจนวานิชย์	55
35.	How to Solve Problems in Chemistry	รศ.ดร.ชัยวัฒน์ เจนวานิชย์	48
36.	Workbook in Chemistry 1	รศ.ดร.ชัยวัฒน์ เจนวานิชย์	20
37.	Workbook in Chemistry 2	รศ.ดร.ชัยวัฒน์ เจนวานิชย์	20
38.	Workbook in Chemistry 3	รศ.ดร.ชัยวัฒน์ เจนวานิชย์	20
39.	Workbook in Chemistry 4	รศ.ดร.ชัยวัฒน์ เจนวานิชย์	20
40.	เคมีทั่วไป	อรุณ วงศ์สุทธา	90
41.	เคมีฟิสิกส์	สมเกียรติ ศรีทอง	70
42.	เคมีขยายบาท	ผศ.ดร.โสภณ เรืองสำราญ และคณะ	85
43.	เคมี ม.4 เล่ม 1 (ว 031)	ดร.ศิริรัตน์ หอธัมพรนวงศ์	20
44.	เคมี ม.4 เล่ม 2 (ว 032)	ดร.ศิริรัตน์ หอธัมพรนวงศ์	20
45.	เคมี 1 ม.4 (ว 031)	รศ.เจริญ เครือวัลย์	30
46.	Condensed Chemistry Tests 1 (ม.ปลาย)	รศ.เทพอำนาจค์ แสงสุนทร	40
47.	ฟิสิกส์คำนวณ 1	ศุวิทย์ ชาวเดช	45
48.	ฟิสิกส์คำนวณ 2	ศุวิทย์ ชาวเดช	40
49.	ฟิสิกส์คำนวณ 4	ศุวิทย์ ชาวเดช	45
50.	Condensed Biology I	ผศ.วิชัย เชิดชูศาสตร์	40
51.	Condensed Biology II	ผศ.วิชัย เชิดชูศาสตร์	40
52.	Condensed Biology Test I	ผศ.วิชัย เชิดชูศาสตร์	40
53.	วิทยาศาสตร์กายภาพ	กนกพจน์ อารีกุล และคณะ	35
54.	วิทยาศาสตร์กายภาพ 2	กนกพจน์ อารีกุล และคณะ	35
55.	Vocabulary 1	ประไพ วีโรทัย	20
56.	Vocabulary 2	ประไพ วีโรทัย	20

Lib-Sci

๗๙๓๒

๒๕๒๖

ISSN 0125-2836

วารสาร

บรรณศาสตร์

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE QUARTERLY

ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๒

เมษายน

๒๕๒๖

Vol. 9, No. 2 April 1986

๑ บรรณาธิการ

Editorial

๓ การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ
รูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลของห้อง-
สมุดประชาชนอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัด
อ่างทอง

A Study of the People's Opinions
towards the Information Service
Types at Wiset Chai Chan Public
Library, Chongwat Ana Thong

โดย บุญเรือน แสงทอง

by Boonreana Sangthong

๒๕ ประสิทธิภาพการเป็นผู้นำของผู้บริหาร
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย

Leader Effectiveness of Staff
University Library Administrators
in Thailand

โดย มณีรัตน์ เกิดแสงขึ้น

by Manerat Kirdeangjirn

๔๐ แรงจูงใจในการทำงานของบรรณารักษ์
ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับ
รางวัลและไม่ได้รับรางวัล

Job Motivations of Prize Awarded
and Non-prize Awarded Mathayom
Suksa School Librarians

โดย กรองจิตต์ พรหมรักษ์

by Grongchitt Phromruk

๕๙ แนะนำให้รู้จักภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
โดย เฉลียว พันธุ์สีดา

The Department of Library Science
Faculty of Humanities SWU
by Chaleo Pansida

ใน แว ด ว ง :

Where We Are :

๖๖ หัวข้อปริญญาานิพนธ์ที่ได้อบรมอนุมัติให้วิจัยได้

Approved Thesis Topics

วารสารบรรณศาสตร์ ส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษา ค้นคว้า การวิจัย และความรู้ใหม่ ๆ ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสนเทศศาสตร์ ตลอดจนสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งยังเป็นสื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติการระหว่างผู้สอน บรรณารักษนิสิต นักศึกษา และผู้สนใจวิชานี้

ที่ปรึกษา

วิชัย ทับเที่ยง

บุญสม ก้านสังวร

อมุติ รัตตากร

บรรณาธิการอำนวยการ

สุนทร แก้วลาย

บรรณาธิการบริหาร

เจสสิว พันธุ์สีดา

พวา พันธุ์เมฆา

บรรณาธิการฝ่ายจัดการ

นงนารถ ชัยรัตน์

กองบรรณาธิการ

เกษร เจริญรักษ์

เคิมสุข พงษ์ชน

นงนาวส พงษ์ไพบูลย์

บุญศรี ไพรัตน์

สมบูรณ์ คิงรณานันท์

วิมล กลิ่นหอม

อัญชลี อำนางธรรม

ธารีย์ ชื่นวัฒนา

สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์

ทัศนีย์ อินทรประสิทธิ์

สุจิตรา นิลสุวรรณโมหิต

พรพิมล แสนเสนห์

วรรณภา สวัสดิภักดิ์

อัญชลี สุทธธรรม

วนิดา วิสารักษ์กิจ

อรทัย วารีสะอาด

วารสารบรรณศาสตร์ เป็นวารสารราย 3 เดือน ของภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ และสำนักหอสมุดกลาง มศว ประสานมิตร ออกจำหน่ายปีละ 4 ฉบับ ในเดือน มกราคม เมษายน กรกฎาคม และตุลาคม จำหน่ายปกเล่มละ 15 บาท สมาชิกฉบับปีละ 60 บาท โปรดส่งจ่าย ป.ท. ประสานมิตร ในนามอาจารย์นงนารถ ชัยรัตน์ วารสารบรรณศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มศว ประสานมิตร สุขุมวิท 23

กรุงเทพ 10110

ขอคิดเห็นใดๆ ในวารสารเป็นความเห็นส่วนตัวและเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนทั้งสิ้น ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสำนักหอสมุดกลาง ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วยเสมอไป

วารสาร ๖๖๖๖

วารสารบรรณศาสตร์ ที่ออกมาได้จนถึงปัจจุบันนี้ ได้ยึดถือ
สุภาษิตและคำพังเพยไทยที่ว่า "ช้า ๆ ได้พร้าเล่มงาม" มาตลอด แต่อย่างไร
ก็ตาม ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 นี้ เราจะเลิกยึดถือสุภาษิตและคำพังเพยที่กล่าว
มาแล้วในเบื้องต้นเสียที เพราะเราเองก็ระอาสุภาษิต และคำพังเพยนี้เต็มประดาแล้ว

วารสารบรรณศาสตร์ ฉบับนี้มีความยินดีที่จะเรียนทวนสมาชิก
ว่า ในปีการศึกษา 2529 ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรี-
นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จะเปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ใน
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) ขึ้นอีกหลักสูตรหนึ่ง ในปีแรกนี้จะรับนิสิตเพียง
10 คน หากมีสมาชิกท่านใดที่มีความสนใจจะเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนี้ โปรดสมัครสอบ
คัดเลือกได้ที่กองบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย ในการสอบคัดเลือกครั้งนี้ผู้สมัครสอบ
จะต้องเตรียมตัวสอบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด 10 เปอร์เซ็นต์
2. ความรู้เกี่ยวกับสารนิเทศและแหล่งสารนิเทศ 40 เปอร์เซ็นต์
  - 2.1 วัสดุสารนิเทศ (information materials) หนังสือ วารสาร
สิ่งตีพิมพ์และวัสดุอื่น ๆ สดภายในและภายนอกประเทศ ที่
ส่งเสริมและสนับสนุนงานคานหนังสือและสิ่งพิมพ์

2.2 การวิจารณ์บทความ หนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์ และ
การประเมินผลจากเรื่องที่อ่าน

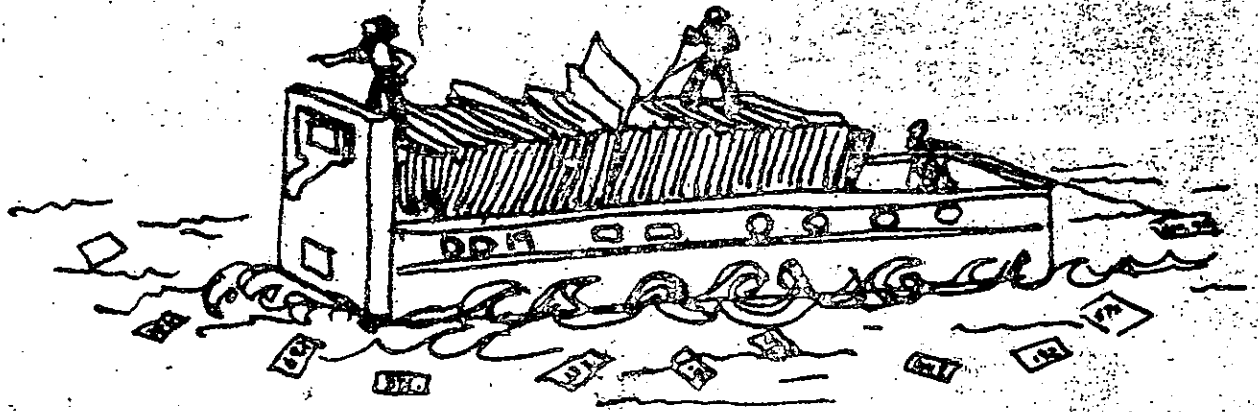
2.3 แหล่งความรู้อื่น ๆ เช่น รายการจากวิทยุ โทรทัศน์ การอภิปราย
ปาฐกถาต่าง ๆ เป็นต้น

3. ความสามารถในการอ่านทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 50 เปอร์เซ็นต์
นับตั้งแต่ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ เปิดสอนนิเทศศาสตรบัณฑิตชั้นสูงวิชาเฉพาะบรรณารักษศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2506 ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) เมื่อ พ.ศ. 2509 การศึกษามหาบัณฑิตวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2526 จากอดีตถึงปัจจุบันเป็นเวลา นานถึง 23 ปี ถ้าเป็นคนก็เป็นหนุ่มใหญ่หรือสาวใหญ่แล้ว บัดนี้เทคโนโลยีได้พัฒนาไปอย่าง ไม่หยุดยั้ง ภาควิชาจึงเปิดสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตรบัณฑิตใหม่อีกหลักสูตรหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อจะติดตามเทคโนโลยีสมัยใหม่มาพัฒนา งานในห้องสมุดและงานสารนิเทศ ให้กับประชาชนในชาติให้มีประสิทธิภาพให้จงได้

บุญเรือน แสงทอง "การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริการข่าวสาร
ข้อมูลของห้องสมุดประชาชนอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง" วารสารบรรณ
ศาสตร์ 9(2) : 3 - 24 เมษายน 2529

สาระสังเขป : การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความ-
นึกเห็นและควาคคาดหวังของประชาชนที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบ
การบริการข่าวสารข้อมูลของห้องสมุดประชาชนอำเภอวิเศษชัยชาญ
จังหวัดอ่างทอง โดยจำแนกตามภูมิลำเนา เพศ และอายุ รูปแบบของ
การบริการมี 6 รูปแบบ คือ กระดานข่าว เอกสารแผ่นปลิว หอกระจาย
ข่าว หนังสือนั่งเคลื่อนที่ การฉายภาพยนตร์ และทิวทัศน์ กลุ่มตัวอย่าง
จากประชาชน จำนวน 288 คน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความ-
นึกเห็นต่อรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลว่ามีความเหมาะสมในระดับ
มากและปานกลาง สำหรับในค่านความคาดหวังและความชอบนั้น
ประชาชนมีความต้องการข่าวสารข้อมูลรูปแบบหอกระจายข่าวมากที่สุด

ศัพท์กรรชนี : การบริการข่าวสารข้อมูล รูปแบบการบริการ
ห้องสมุดประชาชน - การบริการ

การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูล
ของหอสมุดประชาชนอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

บุญเรือน แสงทอง**

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งที่ส่งเสริมความรู้ ความคิด ทักษะ และทัศนคติ ให้คนรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ตนมีส่วนร่วมอยู่ แลวนำความรู้ความเข้าใจมาใช้ แก้ไขปัญหาและเสริมสร้างชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น แต่การศึกษามีใช้กิจกรรมที่เกิดขึ้นช่วงหนึ่ง ช่วงใดของชีวิต ต้องเป็นกระบวนการตลอดชีวิตจึงจะสามารถปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

* ตัดตอนจากปริทัศน์นิพนธ์ กศ.ม. เรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ
รูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลของหอสมุดประชาชนอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง"

** บุญเรือน แสงทอง ค.บ., กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) อาจารย์ประจำกรม
การศึกษานอกโรงเรียน ตำรวจหลวงศึกษาธิการ

การศึกษานอกโรงเรียน ได้จัดแบ่งบริการการศึกษาให้แก่ประชาชนนอกระบบ
โรงเรียนใน 3 ลักษณะใหญ่ ๆ ด้วยกันคือ

1. การให้ความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้เพียงพอแก่การ
ดำรงชีพ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น นับเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ
และรู้จักหาข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบในการตัดสินใจในการดำรงชีวิตปัจจุบัน

2. การให้บริการข่าวสารข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ เป็นการรวบรวมและเผยแพร่
ข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของประชาชน เพื่อให้เขาได้รับทราบ
ข่าวสารที่จำเป็นและทันต่อเหตุการณ์ มุ่งนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ สภาพความเป็นอยู่
ตลอดจนช่วยสร้างนิสัย รักการอ่าน ป้องกันการลืมนั่งสือ และได้พัฒนาตนเอง

3. การเพิ่มพูนความรู้และทักษะวิชาชีพ เป็นการให้ความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ
เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงอาชีพเดิม หรือแสวงหาอาชีพใหม่ รวมทั้งเป็นการปรับปรุงสภาพ
ความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชน (ชลทิศย์ เอี่ยมสำอาง และ สุ่มาลี สังข์ศรี 2528 :
120)

อำเภอวิเศษชัยชาญ เป็นอำเภอหนึ่งอยู่ในจังหวัดอ่างทอง มีประชากรทั้งหมด
65,904 คน อาศัยอยู่ในพื้นที่ 31,558 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวจังหวัดอ่างทอง
13 กิโลเมตร ประกอบด้วย 15 ตำบล 122 หมู่บ้าน (อุบล เกตุทัต 2528 : สัมภาษณ์)
ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา เลี้ยงสัตว์ ทำการประมง ทำเหมืองแร่ สถาบันทาง
การศึกษามีโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา 3 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา 37 แห่ง โรงเรียน
ราษฎร์ 5 แห่ง นอกจากนั้นยังมีแหล่งที่ประชาชนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเองคือ
ห้องสมุดประชาชนอำเภอ ซึ่งเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ปัจจุบันตั้งอยู่ที่ถนน
อ่างทอง - สุพรรณบุรี ตำบลศาลเจ้าโรงทอง ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 500 เมตร เป็น
ห้องสมุดขนาดเล็กที่มีอาคารเป็นเอกเทศโดยปรับปรุงจากอาคารเก่าที่ไม่ได้ใช้ มีเนื้อที่ภายใน
ประมาณ 75 ตารางเมตร มีสมาชิกประมาณ 200 คน ผู้ใช้เฉลี่ยวันละ 50 คน มีบรรณารักษ์
1 คน นักการภารโรง 1 คน มีเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอ่างทองมาช่วยงาน

ในโครงการนี้ 3 คน และมีครูอาสาอีก 1 คน มีหนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษประมาณ 300 เล่ม มีวารสารประมาณ 50 รายการ นอกจากนี้ยังมีสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่ได้รับจากหน่วยงานต่าง ๆ อีกด้วย ในห้องสมุดได้จัดมุมต่าง ๆ ไว้ให้บริการได้แก่ มุมเด็ก มุมชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มุมวารสาร ดานบริการที่ห้องสมุดจัดทำแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. บริการภายใน ได้แก่ บริการรับจ่ายหนังสือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า และบริการจองหนังสือ

2. บริการภายนอก อาจแยกได้ 6 รูปแบบคือ กระจาดข้าว เอกสารแผ่นปลิว หอกระจายข่าว หีบหนังสือเคลื่อนที่ การฉายภาพยนตร์ และทัวร์อาชีพ

2.1 กระจาดข้าว ทำด้วยวัสดุในท้องถิ่นโดยให้ประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันจัดทำขึ้นเอง ส่วนใหญ่มีขนาด 2 เมตร หมู่บ้านหนึ่งมีอย่างน้อย 1 ป้าย เพื่อให้เป็นที่ติดข้าวที่น่าสนใจให้ประชาชนได้ทราบโดยทั่วกัน ซึ่งตั้งไว้ในย่านชุมชน ประชาชนผ่านไปมาจะเห็นได้สะดวก

การบริการแบบนี้ ห้องสมุดประสานงานกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเลขากรรมการคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้เป็นผู้หาข้าวมาติดและเปลี่ยนข้าวตามระยะเวลาที่เหมาะสม ชาวที่นำมาติดนั้นอาจเขียนขึ้นเอง หรือนำมาจากที่อื่นก็ได้

2.2 เอกสารแผ่นปลิว ห้องสมุดร่วมกับศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดอ่างทองผลิตขึ้นเดือนละ 1 ครั้ง และนอกจากนี้ยังมีโรงเรียนสำนักงานเกษตรอำเภอ และที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นผู้ช่วยผลิตอีกด้วยโดยห้องสมุดเป็นผู้ให้การสนับสนุนในด้านค่าใช้จ่าย เนื้อเรื่องของเอกสารแผ่นปลิวส่วนใหญ่เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัย การแนะนำการประกอบอาชีพให้ถูกวิธี การแนะนำวิธีการเพิ่มรายได้ของประชาชน เป็นต้น

การบริการรูปแบบนี้ ห้องสมุดสื่อสารผ่านทางบุคคลหลายกลุ่มด้วยกันคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เลขากรรมการคณะกรรมการหมู่บ้าน เกษตรตำบล สาธารณสุขตำบล นักเรียนมัธยมปีที่ 3 และกระป๋องข่าว

2.3 หอกระจายข่าว เป็นการนำเครื่องขยายเสียงพร้อมลำโพงมาติดตั้งในบ้านที่อยู่ ณ ศูนย์กลางของหมู่บ้านที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นว่าเหมาะสม โดยมีเจ้าหน้าที่ในหมู่บ้านเป็นผู้

รับผิดชอบในการอ่านข่าว ส่วนใหญ่จะเป็นคนในบ้านที่มีเครื่องขยายเสียงตั้งอยู่ สำหรับข่าวที่นำมาออกนั้นจะเป็นข่าวสารความรู้ที่น่าสนใจ ทั้งข่าวภายในตำบลและหมู่บ้านเอง ข่าวจากวิทยุกระจายเสียง ข่าวจากหนังสือพิมพ์ และข่าวทางคานสารคดีวิชาชีพ ธรรมชาติ เป็นต้น

การบริการรูปแบบนี้ ห้องสมุดได้รับการสนับสนุนจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอ่างทอง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดใกล้เคียง สาธารณสุขตำบล เกษตรตำบลและธนาคาร เป็นผู้ให้ข่าวและแถบเสียงเกี่ยวกับสารคดีวิชาชีพต่าง ๆ ห้องสมุดนำแถบเสียงเหล่านี้ไปมอบให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบในหอกระจายข่าว นั้น ๆ เช่น สภาตำบล วัด โรงเรียน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เป็นต้น เพื่อจะได้นำออกกระจายเสียงต่อไป ระยะเวลาในการออกกระจายเสียงนั้นมี 3 ช่วงด้วยกันคือ ช่วงแรกเวลาประมาณ 6.00 - 8.00 น. ช่วงที่สองเวลาประมาณ 12.00 - 13.00 น. และช่วงที่สามเวลาประมาณ 17.30 - 18.30 น. ของทุกวัน

2.4 หีบหนังสือเคลื่อนที่ เป็นการนำหนังสือและวารสารบรรจุลงหีบประมาณหีบละ 30 - 50 เล่ม แลวนำออกไปบริการให้ประชาชนในหมู่บ้านต่าง ๆ หมู่บ้านละ 1 หีบ เนื้อเรื่องของหนังสือในหีบนั้นจะเน้นหนักไปในด้านการศึกษาและตำราวิชาชีพต่าง ๆ

การบริการรูปแบบนี้ ห้องสมุดประสานงานกับคณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยนำหีบหนังสือไปมอบให้ตามหมู่บ้านต่าง ๆ และให้คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นผู้ควบคุมในการเวียนหีบหนังสือในหมู่บ้าน รวมถึงรับผิดชอบหนังสือในหีบนั้นด้วย สำหรับการเปลี่ยนหนังสือในหีบนั้นระยะเวลาประมาณ 1 เดือน ห้องสมุดจะนำหนังสือไปเปลี่ยนให้ใหม่

2.5 การฉายภาพยนตร์ เป็นการนำภาพยนตร์สารคดี ภาพยนตร์ไทย และแถบภาพเข้าไปฉายในหมู่บ้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของประชาชนให้หันมาสนใจงานห้องสมุดและการศึกษาออกโรงเรียน พอถึงช่วงระยะเวลาหนึ่งก็จะทำการประชาสัมพันธ์งานห้องสมุดและงานการศึกษาออกโรงเรียนครั้งระยะไปเป็นช่วง ๆ จนจบภาพยนตร์

การบริการรูปแบบนี้ ห้องสมุดร่วมกับศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดอ่างทองโดยขอยืมภาพยนตร์จากกรมการศึกษาออกโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ นำออกไปฉายบริการให้

กับประชาชนในหมู่บ้านต่าง ๆ โดยจะฉายเดือนละประมาณ 5 ครั้ง ในช่วงเวลาประมาณ 20.00 - 24.00 น.

2.6 ทิวทัศน์ เป็นลักษณะการนำประชาชนออกไปทัศนศึกษาในสถานที่ต่าง ๆ หรือ จัดเชิงวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับเรื่องที่ประชาชนสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของประชาชนในตำบล เช่น จัดไปทัศนศึกษาที่ฟาร์มเลี้ยงปลา เป็นต้น

การบริการรูปแบบนี้ กระทำโดยให้ประชาชนผู้ที่สนใจในอาชีพต่าง ๆ รวบรวมรายชื่อเข้าเป็นกลุ่ม แล้วไปสมัครกับบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนว่าต้องการจะไปดูงานอะไร ที่ไหน เมื่อใด หรือต้องการให้เชิงวิทยากรมาบรรยายให้ฟังในตำบลของตนเกี่ยวกับเรื่องอะไร ดังนี้ เป็นต้น โดยห้องสมุดร่วมกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอ่างทองจัดรถและคิดค่าวิทยากรมาบรรยายให้ฟังเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการ ซึ่งจัดให้ 2 เดือนต่อครั้ง แต่ถ้าเป็นบริเวณที่ใกล้ ๆ อาจจัดมากกว่า 2 ครั้ง ตามความเหมาะสม (จิตศักดิ์ วงษ์ทองดี และ สมพิศ มงคล 2528 : สัมภาษณ์)

การจัดบริการในรูปแบบต่าง ๆ นี้ได้ดำเนินการมาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2527 แต่ห้องสมุดหรือกรมการศึกษานอกโรงเรียนก็ยังไม่มีการประเมินว่า รูปแบบใดที่เหมาะสมในการให้บริการแก่ประชาชน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบของการบริการข่าวสารข้อมูลของห้องสมุดประชาชนอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง เพื่อค้นหาคำตอบในบางด้านอันได้แก่ ความเพียงพอในด้านคุณภาพและปริมาณของการบริการว่ามีเพียงใด ประชาชนคาดหวังต่อการบริการรูปแบบต่าง ๆ อย่างไร ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนและเตรียมการเพื่อปรับปรุงงานต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลของห้องสมุดประชาชนอำเภอวิเศษชัยชาญที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลสำหรับประชาชนที่มีภูมิลำเนา เพศ อายุ แตกต่างกัน

3. เพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลของห้องสมุดประชาชนอำเภอวิเศษชัยชาญ

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ประชาชนที่มีภูมิลำเนาต่างกันมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลแตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลแตกต่างกัน

3. ประชาชนที่มีระดับอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การบริการข่าวสารข้อมูลที่ทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษาเฉพาะการบริการภายนอกห้องสมุดเท่านั้น

2. ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อยู่ในเขตอำเภอวิเศษชัยชาญที่ได้รับบริการข่าวสารข้อมูลทุกรูปแบบประมาณ 1,084 คน (ตัวเลขนี้ได้จากการประเมินของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนร่วมกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดอ่างทอง) จากจำนวนพลเมือง 30,382 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อยู่ในเขตอำเภอวิเศษชัยชาญที่ได้รับบริการข่าวสารข้อมูลทุกรูปแบบที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไป จำนวน 288 คน

4. ตัวแปรที่ทำการศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ

4.1.1 ภูมิภาค

4.1.1.1 ในเขตสุขภาพ

4.1.1.2 นอกเขตสุขภาพ

4.1.2 เพศ

4.1.2.1 ชาย

4.1.2.2 หญิง

4.1.3 อายุ

4.1.3.1 13 - 18 ปี

4.1.3.2 19 - 25 ปี

4.1.3.3 26 - 39 ปี

4.1.3.4 40 ปีขึ้นไป

4.2 ตัวแปรตาม

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูล
ของห้องสมุดประชาชน

ค ำ นี ย า ม ศี พ ท์ เ ฉ พ า ะ

1. รูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูล หมายถึง ลักษณะการจัดข่าวสารข้อมูลออกไปสู่ประชาชนในเขตอำเภอวิเศษชัยชาญ ซึ่งมี 6 รูปแบบคือ กระดานข่าว เอกสารแผ่นปลิว หอกระจายข่าว หนังสือนิตยสารที่ การฉายภาพยนตร์ และทัวร์อาชีพ

2. ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อยู่ในเขตอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ที่ได้รับข่าวสารข้อมูลทุกรูปแบบที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป

3. ความคาดหวัง หมายถึง การคาดคะเนของประชาชนที่เกี่ยวกับรูปแบบการบริการ
ข่าวสารข้อมูล ค่าความคาดหวังคือคะแนนที่ได้จากการสัมภาษณ์
4. ข่าวสารข้อมูล หมายถึง หนังสือ เอกสาร แผ่นปลิว และข่าวความรู้ต่าง ๆ ที่
ห้องสมุดหรือคณะกรรมการได้จัดหาหรือจัดทำขึ้นเพื่อให้บริการแก่ประชาชน
5. ห้องสมุด หมายถึง ห้องสมุดประชาชนอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
6. ความคิดเห็น หมายถึง ความคิด ความรู้สึกเฉพาะตัวบุคคลที่ตอบสนองคำถามใน
แบบสัมภาษณ์
7. กระดานข่าว หมายถึง การนำไม้กระดานมาทำเป็นป้ายเพื่อติดข่าวสาร
8. เอกสารแผ่นปลิว หมายถึง แผ่นกระดาษที่บรรจุเนื้อเรื่องที่เป็นข่าวสารความรู้ต่าง ๆ
9. หอกระจายข่าว หมายถึง การนำเครื่องขยายเสียงมาใช้สำหรับประกาศข่าว
ความรู้ต่าง ๆ
10. หีบหนังสือเคลื่อนที่ หมายถึง การนำหีบไม้มาบรรจุหนังสือ วารสารต่าง ๆ เพื่อ
นำออกไปบริการประชาชน
11. การฉายภาพยนตร์ หมายถึง การนำภาพยนตร์สารคดี ภาพยนตร์บันเทิง และ
แถบภาพไปฉายให้กับประชาชนได้ชม
12. ทัวร์อาชีพ หมายถึง การนำประชาชนไปทัศนศึกษาในสถานที่ต่าง ๆ ที่เขาสนใจ
ในอาชีพนั้น ๆ หรือเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ฟังในอาชีพที่เขาต้องการ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อยู่ในอำเภอวิเศษชัยชาญ
จังหวัดอ่างทอง จำนวน 288 คน ซึ่งสุ่มมาโดยวิธีแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random
Sampling) แล้วกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในระดับความมั่นใจที่ 95 เปอร์เซนต์ และให้มี
อัตราส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มละเท่า ๆ กัน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดที่มีคำสัมภาษณ์ (Structure interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ตามที่จัดไว้เป็นมาตรฐานเดียวกันและใช้คำถามอย่างเดียวกันกับผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคน แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์รายละเอียดส่วนตัว

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลของห้องสมุดประชาชน ความคาดหวัง และคำสัมภาษณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นโดยเสรี แบบสัมภาษณ์นี้หาความเที่ยงตรงโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วนำไปทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขก่อนการเก็บข้อมูลจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. หาค่าระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลของห้องสมุดประชาชน
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนซึ่งมีภูมิสำเนา และเพศที่แตกต่างกันที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลของห้องสมุดโดยใช้ Z - test
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนซึ่งมีระดับอายุแตกต่างกันที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลของห้องสมุดโดยใช้ F - test และตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้ q - statistic
4. หาค่าความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อรูปแบบของการบริการข่าวสารข้อมูลของห้องสมุดประชาชน
5. หาความถี่และการยลละเอียดเกี่ยวกับความชอบของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลของห้องสมุดประชาชน

6. หาค่าความดีของข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ประชาชนในอำเภอวิเศษชัยชาญ มีความเห็นว่ารูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูล โดยส่วนรวมมีความเหมาะสมอยู่ 2 ระดับคือ มากและปานกลาง รูปแบบที่ประชาชนเห็นว่ามี ความเหมาะสมระดับมากมี 3 รูปแบบเรียงตามลำดับคือ หอกระจายข่าว การฉายภาพยนตร์ และเอกสารแผ่นปลิว ส่วนรูปแบบที่ประชาชนเห็นว่ามี ความเหมาะสมระดับปานกลางมี 3 รูปแบบ เรียงตามลำดับคือ กระดานข่าว ทีวีอาชีพ และหีบหนังสือเคลื่อนที่

1.1 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของรูปแบบกระดานข่าวพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าการให้เลขานุการคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้ติดข่าวมีความเหมาะสมในระดับมาก และสิ่งที่ต้องการให้ปรับปรุงมากที่สุดคือ ให้เปลี่ยนข่าวที่กระดานข่าวทุกสัปดาห์

1.2 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของรูปแบบเอกสารแผ่นปลิวพบว่า ประชาชน ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าขนาดของเอกสารแผ่นปลิวมีความเหมาะสมในระดับมาก และสิ่งที่ต้องการ ให้ปรับปรุงมากที่สุดคือ เอกสารแผ่นปลิวควรมีภาพประกอบให้มาก ๆ ส่วนเอกสารแผ่นปลิวที่ ประชาชนได้รับนั้นส่วนใหญ่ได้รับจากผู้ใหญ่มากที่สุด

1.3 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของรูปแบบหอกระจายข่าวพบว่า ประชาชน ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเวลาที่ออกเสียงทางหอกระจายข่าวมีความเหมาะสมในระดับมาก และ สิ่งที่ต้องการให้ปรับปรุงมากที่สุดคือ ให้ติดตั้งลำโพงให้มากขึ้น

1.4 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของรูปแบบหีบหนังสือเคลื่อนที่พบว่า ประชาชน ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าระยะเวลาที่ให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดนำหนังสือมาเปลี่ยนหนังสือในหีบ 1 เดือนต่อครั้งมีความเหมาะสมในระดับมาก และสิ่งที่ต้องการให้ปรับปรุงมากที่สุดคือ หนังสือใน หีบควรเป็นหนังสือที่พิมพ์ออกใหม่ ๆ

1.5 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของรูปแบบการฉายภาพยนตร์พบว่า ประชาชน ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าภาพยนตร์ที่นำมาฉายนั้นมีเสียงดังชัดแจ่มมีความเหมาะสมในระดับมาก

และสิ่งที่ต้องการให้ปรับปรุงมากที่สุดคือ ต้องการให้เนื้อเรื่องของภาพยนตร์ใหม่ยิ่งขึ้น

1.6 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของรูปแบบตัวอักษรพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าอาชีพที่ห้องสมุดจัดไปคู่ตรงกับความสนใจมีความเหมาะสมในระดับมาก และสิ่งที่ ต้องการให้ปรับปรุงมากที่สุดคือ ให้จัดตัวอักษรให้มากกว่า 2 เครื่องต่อครั้ง

1.7 เมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกภูมิภาคนาพบว่า ประชาชนที่อยู่ในเขตสุขาภิบาล และนอกเขตสุขาภิบาลมีความเห็นต่อรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลของห้องสมุดทุกรูปแบบ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.8 เมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกตามเพศพบว่า ประชาชนที่เป็นเพศชายและ เพศหญิงมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลของห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ 2 รูปแบบคือ รูปแบบการฉายภาพยนตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยประชาชนที่เป็นเพศชายเห็นว่ารูปแบบการฉายภาพยนตร์มีความเหมาะสมมากกว่าเพศหญิง ส่วนอีกรูปแบบหนึ่งคือรูปแบบตัวอักษรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย ประชาชนที่เป็นเพศชายเห็นว่ารูปแบบตัวอักษรมีความเหมาะสมมากกว่าเพศหญิง

ส่วนรูปแบบกระดานข่าว เอกสารแผ่นปลิว หอกระจายข่าว และหีบหนังสือเคลื่อนที่ ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.9 เมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกตามระดับอายุพบว่า ประชาชนที่มีระดับอายุ แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อรูปแบบของการบริการข่าวสารข้อมูลแตกต่างกันทางสถิติ 3 รูปแบบ คือ รูปแบบกระดานข่าว เอกสารแผ่นปลิว และตัวอักษร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประชาชนที่มีระดับอายุ 13 - 18 ปี และอายุ 19 - 25 ปี เห็นว่ากระดานข่าวมี ความเหมาะสมมากกว่าประชาชนที่มีระดับอายุ 40 ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุระดับ 13 - 18 ปี อายุ 19 - 25 ปี และอายุ 26 - 39 ปี เห็นว่าเอกสารแผ่นปลิวมีความเหมาะสมมากกว่าประชาชนที่มีระดับอายุ 40 ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีระดับอายุ 26 - 39 ปี เห็นว่าตัวอักษรมีความเหมาะสมมากกว่า ประชาชนที่มีระดับอายุ 13 - 18 ปี และอายุ 19 - 25 ปี ส่วนประชาชนที่มีระดับอายุ

40 ปีขึ้นไปเห็นว่าทัวรอาชีฟมีความเหมาะสมมากกว่าประชาชนที่มีระดับอายุ 13 - 18 ปี และอายุ 19 - 25 ปี

สำหรับรูปแบบหอกระจายข่าว หีบหนังสือเคลื่อนที่ และการฉายภาพยนตร์นั้น ประชาชนทุกระดับอายุมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมากไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ประชาชนในอำเภอวิเศษชัยชาญ มีความคาดหวังต่อรูปแบบการบริการข่าวสาร ข้อมูลอยู่ 2 ระดับคือ มากและปานกลาง รูปแบบที่มีความคาดหวังมากมี 4 รูปแบบเรียงตามลำดับคือ รูปแบบหอกระจายข่าว การฉายภาพยนตร์ เอกสารแผ่นปลิว และทัวรอาชีฟ ส่วนรูปแบบที่มีความคาดหวังปานกลางมี 2 รูปแบบเรียงตามลำดับคือ กระจกานข่าวและหีบหนังสือเคลื่อนที่

2.1 เมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกตามภูมิลาเนา เพศ และอายุ พบว่า ประชาชนที่อยู่ในเขตสุขาภิบาลและนอกเขตสุขาภิบาลที่เป็นเพศชายที่มีระดับอายุ 13 - 18 ปี และเพศหญิงที่มีระดับอายุ 19 - 25 ปี มีความคาดหวังต่อรูปแบบกระจกานข่าวมากที่สุด

รูปแบบเอกสารแผ่นปลิว ประชาชนที่อยู่ในเขตสุขาภิบาลและนอกเขตสุขาภิบาลที่เป็นเพศชายที่มีระดับอายุ 13 - 18 ปี และเพศหญิงที่มีระดับอายุ 19 - 25 ปี มีความคาดหวังต่อรูปแบบเอกสารแผ่นปลิวมากที่สุด

รูปแบบหอกระจายข่าว ประชาชนที่อยู่ในเขตสุขาภิบาลและนอกเขตสุขาภิบาลที่เป็นเพศชายที่มีระดับอายุ 26 - 39 ปี อายุ 40 ปีขึ้นไป และเพศหญิงที่มีระดับอายุ 40 ปีขึ้นไป มีความคาดหวังต่อรูปแบบหอกระจายข่าวมากที่สุด

รูปแบบหีบหนังสือเคลื่อนที่ ประชาชนที่อยู่ในเขตสุขาภิบาลและนอกเขตสุขาภิบาลที่เป็นเพศชายที่มีระดับอายุ 13 - 18 ปี และเพศหญิงที่มีระดับอายุ 19 - 25 ปี และอายุ 13 - 18 ปี มีความคาดหวังต่อรูปแบบหีบหนังสือเคลื่อนที่มากที่สุด

รูปแบบการฉายภาพยนตร์ ประชาชนที่อยู่ในเขตสุขาภิบาลและนอกเขตสุขาภิบาลที่เป็นเพศชายที่มีระดับอายุ 26 - 39 ปี อายุ 40 ปีขึ้นไป และเพศหญิงที่มีระดับอายุ 40 ปีขึ้นไป และอายุ 26 - 39 ปี มีความคาดหวังต่อรูปแบบการฉายภาพยนตร์มากที่สุด

สำหรับรูปแบบทัวร์อาชีพ ประชาชนที่อยู่ในเขตสุขภาพิบาลและนอกเขตสุขภาพิบาลที่เป็นเพศชายที่มีระดับอายุ 40 ปีขึ้นไป อายุ 26 - 39 ปี และเพศหญิงที่มีระดับอายุ 40 ปีขึ้นไป มีความคาดหวังต่อรูปแบบทัวร์อาชีพมากที่สุด

3. ประชาชนในอำเภอวิเศษชัยชาญ ส่วนมากชอบการบริการข่าวสารข้อมูลของห้องสมุดต่อรูปแบบหอกระจายข่าวมากที่สุด คือร้อยละ 34.9 และรูปแบบของการบริการที่ชอบน้อยที่สุดคือรูปแบบหีบหนังสือเคลื่อนที่ คือร้อยละ 14.4

3.1 เมื่อจำแนกตามภูมิลำเนาพบว่า ประชาชนที่อยู่ในเขตสุขภาพิบาลและนอกเขตสุขภาพิบาลชอบรูปแบบหอกระจายข่าวมากที่สุด คือร้อยละ 33.25 และร้อยละ 33.71 ส่วนรูปแบบที่ชอบน้อยที่สุดคือ หีบหนังสือเคลื่อนที่ คิดเป็นร้อยละ 16.36 และร้อยละ 13.43 ตามลำดับ

3.2 เมื่อจำแนกออกตามเพศพบว่า ประชาชนที่เป็นเพศชายและเพศหญิงชอบรูปแบบหอกระจายข่าวมากที่สุด คือร้อยละ 33.69 และร้อยละ 31.64 ส่วนรูปแบบที่ชอบน้อยที่สุดคือรูปแบบหีบหนังสือเคลื่อนที่ คิดเป็นร้อยละ 14.67 และ 15.82

3.3 เมื่อจำแนกออกตามระดับอายุพบว่า ประชาชนที่มีระดับอายุ 13 - 18 ปี ชอบรูปแบบหอกระจายข่าวมากที่สุด คือร้อยละ 32.68 ส่วนรูปแบบที่ชอบน้อยที่สุดคือรูปแบบกระดานข่าว คิดเป็นร้อยละ 21.95

ประชาชนที่มีระดับอายุ 19 - 25 ปี ชอบรูปแบบหอกระจายข่าวมากที่สุด คือร้อยละ 34.86 ส่วนรูปแบบที่ชอบน้อยที่สุดคือรูปแบบกระดานข่าว คิดเป็นร้อยละ 17.14

ประชาชนที่มีระดับอายุ 26 - 39 ปี ชอบรูปแบบหอกระจายข่าวมากที่สุด คือร้อยละ 28.63 ส่วนรูปแบบที่ชอบน้อยที่สุดคือ หีบหนังสือเคลื่อนที่ คือร้อยละ 16.30

ประชาชนที่มีระดับอายุ 40 ปีขึ้นไปชอบรูปแบบหอกระจายข่าวมากที่สุดคือร้อยละ 23.85 รูปแบบที่ชอบน้อยที่สุดคือ หีบหนังสือเคลื่อนที่ คิดเป็นร้อยละ 18.94

4. สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของประชาชนจากการที่ให้อตอบโดยเสรี

4.1 ต้องการให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนได้คัดเลือกหนังสือให้เหมาะสมกับระดับความรู้ของประชาชน ก่อนที่จะนำออกไปบริการในลักษณะของหีบหนังสือเคลื่อนที่ มีจำนวน

ความดี 18 จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

4.2 ในการหมุนเวียนหีบหนังสือเคลื่อนที่ ให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนคอยติดตาม สอบถามผู้รับผิดชอบอยู่เสมอ ๆ มีจำนวนความดี 15 จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

4.3 ตัวอักษรที่ใช้เขียนลงในเอกสารแผ่นปลิว ควรจะใช้ตัวเขียนจะดีกว่าใช้ตัว พิมพ์ดีด เพราะจะทำให้อ่านได้ชัดเจนยิ่งขึ้น มีจำนวนความดี 7 จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

4.4 หีบหนังสือเคลื่อนที่ควรนำไปหมุนเวียนกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาให้เป็นประจำทุกเดือน มีจำนวนความดี 5 จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

4.5 ที่กระดานข่าวควรแบ่งเนื้อที่เป็นที่ติดข่าวด้วยโดยนำกระดาษขานอ้อยติด ทั่วไว้ด้วยเพื่อสะดวกในการติดข่าว มีจำนวนความดี 1 จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

อภิปราบผลการศึกษาค้นคว้า

1. ผลจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ประชาชนในอำเภอวิเศษชัยชาญมีความเห็นว่ รูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลมีความเหมาะสมอยู่ 2 ระดับคือ มาก และปานกลาง รูปแบบที่ประชาชนเห็นว่ามีเหมาะสมระดับมากมี 3 รูปแบบเรียงตามลำดับคือ หอกระจายข่าว การฉายภาพยนตร์ และเอกสารแผ่นปลิว ส่วนรูปแบบที่ประชาชนเห็นว่ามีเหมาะสมระดับ ปานกลางมี 3 รูปแบบเรียงตามลำดับคือ กระดานข่าว ทีวีอาชีพ และหีบหนังสือเคลื่อนที่ อาจ เป็นเพราะรูปแบบการบริการดังกล่าวที่ห้องสมุดจกันั้นเป็นรูปแบบการบริการที่ใหม่ประชาชนจึง ให้ความสนใจ ประกอบกับห้องสมุดพยายามที่จะจัดให้สนองกับความต้องการของประชาชนให้ มากที่สุด

1.1 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของรูปแบบกระดานข่าวพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าการให้เลขานุการคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้ติดข่าวมีความเหมาะสมในระดับมาก อาจเป็นเพราะเลขานุการคณะกรรมการหมู่บ้านจะเป็นผู้ที่เอาใจใส่ในการที่จะส่งเสริมให้ ประชาชนในหมู่บ้านได้รับความรู้เพิ่มเติมจึงได้พยายามที่จะหาข่าวสารความรูต่าง ๆ มาติดไว้

ในที่กระดานข่าวให้ประชาชนได้ทราบโดยทั่วกัน และสิ่งที่ประชาชนต้องการให้ปรับปรุงมากที่สุด คือ ให้เปลี่ยนข่าวที่กระดานข่าวทุกสัปดาห์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนเห็นว่าข่าวบางข่าวที่ติดไว้นานกว่าสัปดาห์แล้ว ข่าวนั้นอาจจะไม่ทันต่อเหตุการณ์

1.2 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของรูปแบบเอกสารแผ่นปลิวพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าขนาดของเอกสารแผ่นปลิวมีความเหมาะสมในระดับมาก อาจเป็นเพราะขนาดของเอกสารแผ่นปลิวที่ห้องสมุดใช้จัดพิมพ์นั้นไม่ใหญ่เกินไป และยังสามารถบรรจุข้อความของข่าวสารความรู้ได้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน อย่างไรก็ตามที่ประชาชนต้องการให้ปรับปรุงมากที่สุดคือ ให้เอกสารแผ่นปลิวมีภาพประกอบให้มาก ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสารนิเทศที่มีภาพประกอบจะช่วยสื่อให้เข้าใจเร็วยิ่งขึ้น ส่วนเอกสารแผ่นปลิวที่ประชาชนได้รับนั้นส่วนใหญ่ได้รับจากผู้ใหญ่บ้านมากที่สุด อาจเป็นเพราะตามระบบงานผู้ใหญบ้านจะเป็นผู้ติดต่อกับห้องสมุด และผู้ใหญบ้านยังเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับลูกบ้านมากที่สุดด้วย ซึ่งโดยระบบดังกล่าวก็เหมาะสมมาก

1.3 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของรูปแบบหอกระจายข่าวพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเวลาที่ออกเสียงทางหอกระจายข่าวมีความเหมาะสมในระดับมาก อาจเป็นเพราะระยะเวลาที่ออกกระจายเสียงนั้นเป็นช่วงเวลา que ประชาชนไม่ได้ใช้สมาธิในการทำงานมากนัก ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงของการพักผ่อนของประชาชนทำให้เขาสามารถที่จะรับฟังข่าวไปด้วยได้ และสิ่งที่ประชาชนต้องการให้ปรับปรุงมากที่สุดคือ ให้ติดตั้งลำโพงให้มากขึ้น ทำให้ประชาชนที่อยู่ห่างจากจุดตั้งหอกระจายข่าวได้ยินเสียงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.4 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของรูปแบบหีบหนังสือเคลื่อนที่พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดนำหนังสือมาเปลี่ยนหนังสือในหีบ 1 เดือนต่อครั้งมีความเหมาะสมในระดับมาก อาจเป็นเพราะประชาชนเห็นว่าระยะเวลา 1 เดือนเขาสามารถที่จะเลือกหนังสือในหีบหนังสือที่น่าสนใจอ่านได้พอเพียงแล้ว และสิ่งที่ต้องการให้ปรับปรุงมากที่สุดคือ หนังสือในหีบควรเป็นหนังสือที่พิมพ์ออกใหม่ ๆ อาจเป็นเพราะหนังสือที่พิมพ์ออกใหม่ ๆ จะมีเนื้อหาที่ทันสมัยและยังดึงดูดความสนใจใ้หน้าหีบออกมาอ่านอีกด้วย

1.5 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของรูปแบบการฉายภาพยนตร์พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าภาพยนตร์ที่นำมาฉายนั้นมีความน่าสนใจมาก อาจเป็นเพราะเครื่องฉายภาพยนตร์ที่ห้องสมุดจัดออกไปฉายส่วนใหญ่เป็นเครื่องขนาดใหญ่ ประชาชนที่เข้าชมเป็นจำนวนมากก็สามารถได้ยินเสียงดังชัดเจน และสิ่งที่ประชาชนต้องการให้ปรับปรุงมากที่สุดคือ ต้องการให้เนื้อเรื่องของภาพยนตร์ใหม่ยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาพยนตร์ที่ทำการฉายแล้วนำมาฉายซ้ำอีกประชาชนจะไม่ค่อยสนใจ

1.6 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของรูปแบบทัวร์อาชีพพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าอาชีพที่ห้องสมุดจัดไปดูตรงกับความต้องการมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะห้องสมุดประชาชนได้มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนก่อนว่ามีความสนใจในอาชีพอะไร แล้วพยายามจัดตามความต้องการเหล่านั้น ประชาชนจึงมีความพอใจในระดับมาก อย่างไรก็ตามสิ่งที่ประชาชนต้องการให้ปรับปรุงมากที่สุดคือ ให้จัดทัวร์อาชีพมากกว่า 2 เดือนต่อครั้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนเห็นว่าช่วงระยะเวลา 2 เดือนต่อครั้งคงนานเกินไป และนอกจากนั้น เขายังได้รับประโยชน์จากการไปทัวร์อาชีพนำมาปรับปรุงอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง พร้อมกับเป็นการท่องเที่ยวไปในตัวอีกด้วย

2. ผลจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ประชาชนที่มีภูมิลำเนาต่างกันมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลไม่แตกต่างกันอยู่ในระดับมากและปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอวิเศษชัยชาญจัดนี้เป็นรูปแบบที่ใหม่ ประชาชนทั้งที่อยู่ในเขตสุขาภิบาลและนอกเขตสุขาภิบาลกำลังตื่นตัวกับการบริการดังกล่าวของห้องสมุดเหมือนกัน

3. ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ประชาชนที่เพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลแตกต่างกันบางรูปแบบไม่เป็นไปตามสมมุติฐานทั้งหมด รูปแบบที่ประชาชนมีความคิดเห็นต่างกันคือ รูปแบบการฉายภาพยนตร์ และรูปแบบทัวร์อาชีพ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการฉายภาพยนตร์นั้นเป็นการนำภาพยนตร์ที่เป็นทั้งสารคดีและบันเทิงเข้ามาฉายในหมู่บ้าน ประชาชนที่เป็นเพศชายสามารถที่จะไปชมได้โดยไม่ต้องกังวลกับงานบ้านซึ่งเป็น

หน้าที่ของเพศหญิงที่จะต้องรับผิดชอบ ทำให้เพศชายเห็นว่ารูปแบบการฉายภาพยนตร์มีความเหมาะสมมากกว่าเพศหญิง

รูปแบบทัวร์อาชีพนั้น ประชาชนที่เป็นเพศชายเห็นว่ามีความเหมาะสมมากกว่าเพศหญิง อาจเป็นเพราะการที่ห้องสมุดจัดไปทัวร์อาชีพไม่ว่าใกล้หรือไกลเพศชายสามารถที่จะไปร่วมกับห้องสมุดได้โดยไม่มีวิตกกังวลในเรื่องการเดินทางหรือเป็นกังวลในเรื่องงานบ้านเท่ากับเพศหญิง ซึ่งเพศหญิงก่อนที่จะตัดสินใจเดินทางไปทัวร์อาชีพแต่ละครั้งจะต้องคิดไตร่ตรองหลายอย่าง เช่น กลัวจะไม่ได้รับความปลอดภัยในการเดินทาง กลัวกลับมาไม่ทันทำงานบ้าน เป็นต้น

รูปแบบที่ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความเห็นว่าเป็นไม่แตกต่างกันคือ รูปแบบกระดานข่าว เอกสารแผ่นปลิว หอกระจายข่าว และที่หนังสือเคลื่อนที่ อาจเป็นเพราะรูปแบบบริการดังกล่าวเป็นการจัดบริการในย่านชุมชนของหมู่บ้าน ประชาชนไม่ต้องเสียเวลาไปรับบริการที่ไหน ประชาชนทั้งสองกลุ่มสามารถเลือกรับบริการที่ตนสนใจได้อย่างสะดวกทัดเทียมกัน

4. ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ประชาชนที่มีระดับอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลแตกต่างกันบางรูปแบบไม่เป็นไปตามสมมุติฐานทั้งหมด รูปแบบที่ประชาชนที่มีระดับอายุต่างกันมีความเห็นต่างกันคือ รูปแบบกระดานข่าว เอกสารแผ่นปลิว และทัวร์อาชีพ อาจเป็นเพราะรูปแบบกระดานข่าวจะมีข่าวหลายประเภทโดยเฉพาะข่าวเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน งานอาชีพ งานกลุ่มสนใจ การศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ เป็นต้น ซึ่งประชาชนที่มีระดับอายุ 13 - 18 ปี และ 19 - 25 ปี มีความสนใจในข่าวเรื่องดังกล่าวมากกว่าประชาชนที่มีระดับอายุ 40 ปีขึ้นไป ซึ่งช่วงระดับอายุดังกล่าวนี้ในทางจิตวิทยาเห็นว่ามีความต้องการที่จะรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน ๆ ประกอบกับมีความต้องการที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพมากยิ่งขึ้น

รูปแบบเอกสารแผ่นปลิวนั้น ประชาชนที่มีระดับอายุต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้ที่ระดับอายุ 13 - 19 ปี อายุ 19 - 25 ปี และอายุ 26 - 39 ปี มีความสนใจในเรื่องของเอกสารแผ่นปลิวมากเพราะอยู่ในช่วงระยะเปลี่ยนอาชีพ (วิกิตถ์ทุกุทโธ 2526 : 47) ต้องการหาข้อมูลจากเอกสารแผ่นปลิวมาก ซึ่งต่างกับประชาชน

ที่มีระดับอายุ 40 ปีขึ้นไป เพราะผู้ที่อยู่ในวัยนี้เป็นผู้ที่มีงานทำมั่นคงแล้วจึงไม่ค่อยสนใจใน
เนื้อเรื่องของเอกสารแผนปลิวมากนัก

รูปแบบตัวอักษรที่ประชาชนที่มีระดับอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อรูปแบบตัวอักษรที่
แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้ที่ที่มีระดับอายุ 40 ปีขึ้นไป และอายุ 26 - 39 ปี เป็นผู้ที่ที่มีอาชีพ
และรายได้คงที่แล้ว เมื่อทางห้องสมุดประชาชนจัดตัวอักษรก็ก็สามารถไปพร้อมกับห้องสมุดได้ ซึ่ง
จะเป็นการเพิ่มความรู้อย่างยิ่งนำเอาความรู้ที่ได้รับมานั้นไปปรับปรุงอาชีพของตนที่ปฏิบัติอยู่ให้
ดียิ่งขึ้น เขาจึงมีความเห็นว่รูปแบบตัวอักษรที่มีความเหมาะสมมากกว่าผู้ที่ที่มีระดับอายุ 19 -
25 ปี และอายุ 13 - 18 ปี เพราะผู้ที่ที่มีอายุในช่วงนี้ยังไม่มือาชีพและรายได้ที่คงที่ ฉะนั้น
จึงมีความคิดเห็นต่างไปจากกลุ่มอาชีพอื่น

รูปแบบการบริการที่ประชาชนมีระดับอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันคือ
รูปแบบหอกระจายข่าว หนังสือนั่งเคลื่อนที่ และการฉายภาพยนตร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบ
การบริการดังกล่าว ประชาชนทุกระดับอายุสามารถที่จะรับบริการได้ตามความสนใจของแต่ละ
บุคคล เช่น สามารถที่จะทำงานไปด้วยรับฟังข่าวไปด้วยได้ หรือสามารถที่จะยืมหนังสือจากหับ
หนังสือไปอ่านที่บ้านได้ และยังช่วยให้เขาสามารถเห็นสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้ เช่น ความคิด
ที่เป็นนามธรรมด้วยวิธีการสร้างรูปธรรมขึ้นมาจากการที่ได้ดูภาพยนตร์ เป็นต้น

สำหรับรูปแบบบริการข่าวสารข้อมูลที่ประชาชนชอบมากที่สุดคือ รูปแบบหอกระจายข่าว
อาจเป็นเพราะหอกระจายข่าวเป็นบริการเดียวที่อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนมากที่สุด
ประชาชนสามารถที่จะทำงานไปด้วยรับฟังข่าวไปด้วยได้ นอกจากนั้นการที่ให้ประชาชนอ่านเอง
เขาอาจจะอ่านได้ช้าทำให้เสียเวลามาก อีกประการหนึ่งเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันมี
สภาพไม่ดีขึ้น ประชาชนจึงไม่ค่อยมีเวลาไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุด ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ให้กับ
การทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพ แต่เมื่อเขาได้รับฟังข่าวจากหอกระจายข่าวก็ทำให้เขาเป็นคนที่ทัน
ต่อเหตุการณ์ได้ และยังเป็นการเพิ่มพูนคุณค่าของชีวิตให้กับประชาชนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการต่อบรรณารักษ์และกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับบรรณารักษ์

1.1 ในการจัดบริการห้องสมุด บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนควรพิจารณาว่าชุมชนที่ห้องสมุดให้บริการนั้นมีลักษณะในภูมิลาเนา เพศ อายุใดเป็นส่วนใหญ่ อาจนำผลงานวิจัยที่แยกตามตัวแปรมาพิจารณาประกอบ

1.2 ในกรณีที่ห้องสมุดยังไม่พร้อมที่จะจัดบริการได้ทุกรูปแบบ บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนควรจัดบริการรูปแบบหอกระจายข่าวก่อน

1.3 ในการจัดบริการทึบหนังสือเคลื่อนที่ บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจะต้องคัดเลือกหนังสือให้สอดคล้องกับอาชีพ และความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านนั้น ๆ ซึ่งเนื้อหาของหนังสือให้ดูจากงานวิจัยของเบญจวรรณ สาระเกษตริน (เบญจวรรณ สาระเกษตริน 2528 : 97 - 103)

1.4 ในการจัดส่งข่าวให้แก่ประชาชน บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน ควรมอบหมายให้ผู้ใหญ่บ้าน และเลขานุการคณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นผู้จัดส่ง เพราะจากผลการวิจัยพบว่าถึงมือประชาชนมากกว่าผ่านกลุ่มบุคคลอื่น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

2.1 ควรเป็นตัวจักรสำคัญในการสนับสนุนให้ห้องสมุดประชาชนอำเภอจัดบริการข่าวสารข้อมูลรูปแบบต่าง ๆ นี้

2.2 หาโอกาสไปเยี่ยมชมห้องสมุดประชาชน และให้ข้อเสนอแนะแก่บรรณารักษ์ เพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ ถูกต้อง และได้ผลดียิ่งขึ้น

2.3 ควรจัดงบประมาณให้ห้องสมุดประชาชนจัดดำเนินโครงการบริการข่าวสารข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ทุกปี

บรรณานุกรม

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม โครงการทดลองศูนย์บริการข่าวสารข้อมูลเพื่อการเรียนรู้
ในอำเภอวิเศษชัยชาญจังหวัดอ่างทอง ม.ป.ท. ม.ป.ป., 24 หน้า อัดสำเนา
บันทึกการศึกษานอกโรงเรียน 2523 กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2523,
213 หน้า

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง การประเมินผลโครงการเชิงปฏิบัติการ
ฝ่ายแผนงานและวิจัย 2527, 94 หน้า อัดสำเนา
จิตต์ศักดิ์ วงษ์ทองดี และ สมพิศ มงคล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ บุญเรือน แสงทอง เป็นผู้
สัมภาษณ์ที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง เมื่อวันที่ 9
สิงหาคม พ.ศ. 2528

กนต์ ม่วงมณี การศึกษานอกโรงเรียนและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง โรงพิมพ์เลื่องเชียง
2527, 271 หน้า

บุปผา เจริญทรัพย์ การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการห้องสมุดประชาชนระดับ
จังหวัดสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในภาคเหนือของประเทศไทย วิทยานิพนธ์ อ.ม.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 244 หน้า อัดสำเนา

เบญจวรรณ สารเกษศรี การศึกษาสภาพการอ่านและความสนใจในการอ่านของประชาชน
ในอำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร 2528, 125 หน้า อัดสำเนา

พัชรินทร์ ชันทอง การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการห้องสมุดประชาชนระดับ
จังหวัดสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในภาคใต้ของประเทศไทย วิทยานิพนธ์ อ.ม.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 288 หน้า อัดสำเนา

วิกร คันทวุฒโฒ "การเปลี่ยนแปลงอาชีพกับการศึกษานอกโรงเรียน" การศึกษานอก
โรงเรียน 2 : 47 ตุลาคม - พฤศจิกายน 2526

วิชา อุตศาสตร์ และ อูคม เขยกีวงศ์ ปรัชญาและหลักการศึกษานอกโรงเรียน บรรณกิจ
2523, 99 หน้า

วิชนี ศีลตะกุล "ศูนย์บริการข่าวสารข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ในอำเภอ : ก้าวใหม่บนเส้นทาง
เก่า" การศึกษานอกโรงเรียน 21 : 50 - 54 สิงหาคม - กันยายน 2527
ศึกษาศึกษา, กระทรวง คู่มือปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชน กรมสามัญศึกษา ม.ป.ช.,
370 หน้า

ระเบียบและคำสั่งเกี่ยวกับงานการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา 2520,
458 หน้า

สุกัญญา ตันติกลัฎยารณั ความต้องการบริการและกิจกรรมจากห้องสมุดประชาชนของประชาชน
ในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต ปรินฎญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2523, 216 หน้า อัดสำเนา

สุนทร สุนันท์ชัย "การดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบ" วารสารห้องสมุด 21 :
51 - 52 มกราคม - กุมภาพันธ์ 2522

สุนิตย์ เข็นสบาย การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการห้องสมุดประชาชนระดับ
จังหวัดสงักัดกระทรวงศึกษาศึกษาธิการในภาคกลางตอนบนของประเทศไทย วิทยานิพนธ์
อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, 142 หน้า อัดสำเนา

สุภาพร นาที่กาญจนกุล การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการห้องสมุดประชาชน
ระดับจังหวัดสงักัดกระทรวงศึกษาศึกษาธิการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 246 หน้า อัดสำเนา

อุบล เกตุทัต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ บุญเรือน แสงทอง เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่สำนักงานศึกษาศึกษา
อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2528

ประสิทธิภาพการเป็นผู้นำของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย

มณีรัตน์ เกิดแสงชื่น

บทนำ

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย คือหัวใจของการศึกษาในมหาวิทยาลัย คุณภาพของห้องสมุดจะเป็นเครื่องกำหนดคุณภาพทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยนั้น ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมสรรพวิชาต่าง ๆ ในรูปของหนังสือ เอกสาร วารสาร ตันฉบับตัวเขียน ตลอดจนวัสดุทัศนวัสดุต่าง ๆ จึงจัดเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญและจำเป็นต่อการส่งเสริมการศึกษา การค้นคว้าวิจัยของนิสิต นักศึกษา และคณาจารย์ในมหาวิทยาลัย ดังนั้น ห้องสมุดจึงเป็นเสมือนกระดูกสันหลังที่ให้ความก้าวหน้าของมหาวิทยาลัย

คัดตอนจากปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. เรื่อง "ประสิทธิภาพการเป็นผู้นำของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย" มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2529
มณีรัตน์ เกิดแสงชื่น ศศ.บ., กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) บรรณารักษสำนัก
บรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ในการที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจะสามารถทำหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารห้องสมุดในฐานะหัวหน้าและผู้นำจะต้องเป็นตัวจักรสำคัญในการบริหารงานห้องสมุดให้บรรลุเป้าหมายซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ร่วมงานหรือผู้ใฝ่บังคับบัญชา พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือจากผู้ร่วมงานทุกฝ่าย

ปัจจุบันห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ยังมีฐานะที่แตกต่างกัน บางแห่งมีฐานะเป็นสำนักวิชาการ บางแห่งมีฐานะเป็นเพียงแผนก ๆ หนึ่งในหน่วยงานเท่านั้น ดังนั้นการได้มาซึ่งตำแหน่งผู้บริหารห้องสมุดนั้น จึงมีวิธีที่เข้ามาดำรงตำแหน่งที่แตกต่างกัน ห้องสมุดที่มีฐานะเป็นสำนักวิชาการเทียบเท่าคณะหนึ่งในมหาวิทยาลัยนั้น ผู้บริหารเข้ามาดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งจากผู้ใฝ่บังคับบัญชา และมีวาระการดำรงตำแหน่งเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจเป็น 2 หรือ 4 ปี ส่วนห้องสมุดที่มีฐานะเป็นกองหรือแผนกนั้น ผู้บริหารจะเข้ามาดำรงตำแหน่งจากการเลื่อนชั้นขึ้นมา หรือได้รับการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชาที่ระดับสูงกว่าและจะไม่มีวาระในการดำรงตำแหน่งจนกว่าจะมีการโยกย้ายไปรับตำแหน่งใหม่ที่สูงขึ้นไป หรือจนกว่าจะปลดเกษียณ และโดยเหตุที่ปัจจุบันเป็นสังคมประชาธิปไตยที่มีความเชื่อว่า ผู้บริหารที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้ร่วมงานหรือหมู่คณะนั้น เป็นผู้มีความคุณลักษณะดีเกิน จึงได้รับความเชื่อถือ ศรัทธาจากหมู่คณะ แตกต่างจากผู้บริหารที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้มีอำนาจ ซึ่งอาจไม่เป็นที่ยอมรับของหมู่คณะ ไม่ได้รับความเชื่อถือ ศรัทธาจากผู้ร่วมงานเพียงพอ อันมีส่วนโยงไปถึงผลการปฏิบัติงานของหมู่คณะได้

จากสาเหตุที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงใคร่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยว่า ผู้บริหารไม่ว่าจะโดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งนั้น มีพฤติกรรมและประสิทธิภาพในการบริหารเช่นไร เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาและพิจารณาคัดเลือกผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยในโอกาสต่อไป

ค ว า ม มุ่ง ห ม า ย ข อ ง ก า ร ค ี ก ษ า ก ัน ค ว ่า

1. เพื่อศึกษาแบบและประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ
2. เพื่อเปรียบเทียบแบบและประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ของรัฐตามที่คณะของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย/แผนก และบรรณารักษ์

3. เพื่อเปรียบเทียบและประเมินประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐที่มาจาก การเลือกตั้งและแต่งตั้ง

ควา ม สำ คัญ ข อง ก า ร คี ก ษ า คั น ค ว ่า

1. ทำให้ทราบและขอบเขตการบริหารของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ
2. ทำให้ทราบระดับประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ
3. เป็นแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ
4. เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐโดยตรงในการปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการบริหารของตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานยิ่งขึ้น

ข อ บ เ ข ต ข อ ง ค า ร คี ก ษ า คั น ค ว ่า

1. ขอบเขตของเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาตามแนวทฤษฎีของ เซอร์เซ และ แบลนชาร์ด ซึ่งแบ่งผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพออกเป็น 4 แบบ คือ
  - 1.1 แบบงานสูง/สัมพันธ์ต่ำ
  - 1.2 แบบงานสูง/สัมพันธ์สูง
  - 1.3 แบบสัมพันธ์สูง/งานต่ำ
  - 1.4 แบบสัมพันธ์ต่ำ/งานต่ำ
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย/แผนก และบรรณารักษ์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ในปี พ.ศ. 2528 จำนวน 14 แห่ง ดังนี้

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. มหาวิทยาลัยขอนแก่น	4. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	6. มหาวิทยาลัยมหิดล
7. มหาวิทยาลัยรามคำแหง	8. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
9. มหาวิทยาลัยศิลปากร	10. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
11. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	12. สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
13. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า	14. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ส ม ม ตี ร ฐ า น ใน ก า ร คี ก ษ า คั น ค ว้ า

1. แบบการบริหารของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐเป็นแบบงานสูง/สัมพันธ์สูง
2. แบบการบริหารของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐตามทัศนคติของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย/แผนก และบรรณารักษ์ แตกต่างกัน
3. แบบการบริหารของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่มาจากการเลือกตั้ง และแต่งตั้งแตกต่างกัน
4. ประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐอยู่ในระดับปานกลาง
5. ประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐตามทัศนคติของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย/แผนก และบรรณารักษ์ แตกต่างกัน
6. ประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐที่มาจากการเลือกตั้ง และแต่งตั้ง แตกต่างกัน

ค ำ นี ย า ม ศี พ ท์ เ ฉ พ า ะ

1. ผู้บริหารห้องสมุด หมายถึง ผู้อำนวยการ/หัวหน้า ที่ได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งให้ทำหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารงานของห้องสมุดมหาวิทยาลัย
2. หัวหน้าฝ่าย/แผนก หมายถึง ผู้บริหารชั้นต้นของฝ่าย/แผนกต่าง ๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย
3. บรรณารักษ์ หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ทำหน้าที่บริการเทคนิค และงานอื่น ๆ ที่ต้องใช้ความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
4. พฤติกรรมการบริหาร หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงความสามารถในการนำกลุ่มเพื่อแก้ปัญหา รวมทั้งการบำรุงขวัญและกำลังใจของกลุ่ม ซึ่งแสดงออกในการบริหารงานและผู้ร่วมงานสามารถสังเกตเห็น
5. พฤติกรรมการบริหารแบบงานสูง/สัมพันธ์ต่ำ หมายถึง พฤติกรรมการบริหารที่มีลักษณะเป็นการติดต่อสื่อสารแบบทางเดียว ผู้บริหารกำหนดบทบาทของผู้ใต้บังคับบัญชา และสั่งพวกเขาว่าต้องทำอะไรบ้าง อย่างไร เมื่อไร และที่ไหน
6. พฤติกรรมการบริหารแบบงานสูง/สัมพันธ์สูง หมายถึง พฤติกรรมการบริหารที่ผู้บริหารใช้การติดต่อสื่อสารแบบสองทาง และใช้การสนับสนุนทางด้านสังคมเพื่อทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชายอมรับการตัดสินใจ
7. พฤติกรรมการบริหารแบบสัมพันธ์สูง/งานต่ำ หมายถึง พฤติกรรมการบริหารที่ผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมกันในการตัดสินใจ และผู้บริหารอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา
8. พฤติกรรมการบริหารแบบสัมพันธ์ต่ำ/งานต่ำ หมายถึง พฤติกรรมการบริหารที่ผู้บริหารมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานกันเอง
9. ประสิทธิภาพการเป็นผู้นำ/บริหาร หมายถึง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่สามารถจูงใจ ชักนำ ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นพ้องและเต็มใจปฏิบัติตามความมุ่งหมายทั้งของตนเองและหน่วยงาน

วิธีดำเนินการศึกษาครั้งนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย/แผนก และบรรณารักษ์ ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 14 แห่ง ที่ปฏิบัติงานอยู่ในระหว่างปี พ.ศ. 2528 จำนวน 188 คน แยกเป็น ผู้บริหาร 14 คน หัวหน้าฝ่าย/แผนก 49 คน และบรรณารักษ์ 125 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด แต่ละชุดแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ชุด ก. สำหรับผู้บริหารห้องสมุด แบ่งเป็น

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดแบบและประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหาร เป็นแบบเลือกตอบตามแนวของ เฮอร์เช และเบลนชาร์ด

ชุด ข. สำหรับหัวหน้าฝ่าย/แผนก และบรรณารักษ์ แบ่งเป็น

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดแบบและประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารตามทัศนคติของผู้ตอบ ตามแนวของ เฮอร์เช และเบลนชาร์ด

การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ โดยวิธีหาค่าร้อยละ

3.2 วิเคราะห์แบบทดสอบ เพื่อหาแบบการบริหารของผู้บริหาร โดยใช้การทดสอบความเป็นอิสระของข้อมูล

3.3 หาค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหาร และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้อัตราส่วนวิกฤต t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน F-test

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐโดยส่วนรวมมีแบบการบริหารพื้นฐานเป็นแบบงานสูง/สัมพันธ์สูง และมีแบบสนับสนุนเป็นแบบ สัมพันธ์สูง/งานต่ำ ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
2. ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐที่มาจาก การเลือกตั้งและแต่งตั้งมีแบบการบริหารที่เหมือนกัน ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
3. แบบการบริหารของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐนั้นไม่ขึ้นอยู่กับเพศระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการฝึกอบรมการบริหาร
4. ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐกับผู้ใ้บังคับบัญชาที่มีความเห็นพ้องกันในเรื่องแบบการบริหารพื้นฐานของผู้บริหาร แต่เรื่องแบบสนับสนุนของผู้บริหารมีความเห็นแตกต่างกัน คือ ผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายเห็นว่า ตัวผู้บริหารมีแบบสนับสนุนเป็นแบบ สัมพันธ์สูง/งานต่ำ ในขณะที่บรรณารักษ์มีความเห็นว่า ผู้บริหารของตนมีแบบสนับสนุนทั้ง 3 แบบตามลำดับ ดังนี้ สัมพันธ์สูง/งานต่ำ แบบสัมพันธ์ต่ำ/งานต่ำ และแบบงานสูง/สัมพันธ์ต่ำ ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
5. ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐมีประสิทธิภาพการบริหารอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
6. ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐที่มาจาก การเลือกตั้งและแต่งตั้งมีระดับประสิทธิภาพการบริหารไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
7. ระดับประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐนั้นไม่ขึ้นอยู่กับเพศ
8. ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐที่เคยรับการฝึกอบรมการบริหาร มีระดับประสิทธิภาพการบริหารที่ต่ำกว่าผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐที่ไม่เคยรับการฝึกอบรมการบริหาร

9. ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ มีความเห็นว่า คนมีระดับประสิทธิภาพ
การบริหารสูงกว่าที่ผู้ใ้บังคับบัญชามองเห็น

อ ก ิ ป ร า ย ผล

1. ข้อมูลส่วนตัว

1.1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชายนั้นเพิ่มขึ้นเมื่อมีตำแหน่งงานสูงขึ้น ซึ่งตรงข้ามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหญิงที่มีจำนวนร้อยละลดลง แสดงว่าชายมีโอกาสในหน้าที่การงานมากกว่าหญิง ทั้งนี้อาจจะ เป็นด้วยทัศนคติหรือความคติเห็นของผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัย และของบุคคลทั่วไปที่ว่า ชายมีความสามารถในการบริหารงานได้ดีกว่าหญิง แต่จากผลการวิจัยนี้พบว่า ไม่ว่าผู้บริหารงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยจะเป็นชายหรือหญิงก็ตาม ต่างก็มีแบบและประสิทธิภาพในการบริหารงานที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของแลมโพส ที่พบว่า ครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐแคลิฟอร์เนีย นั้น ไม่ว่าจะ เป็นหญิงหรือชาย มีแบบการบริหารที่เหมือนกัน

1.2 คำวินิจฉัยการศึกษา พบว่า ทั้งระดับหัวหน้าฝ่าย/แผนก และระดับผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ในขณะที่บรรดาระกษส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าระดับของการศึกษานั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่ได้รับการนำมาพิจารณาในการเลื่อนตำแหน่ง ทั้งนี้อาจจะ เป็นด้วยความคิดที่ว่าผู้ได้รับการศึกษาในระดับสูงจะมีความรู้ ความสามารถในหน้าที่การงานมากกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับต่ำ

2. แบบและประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา โดยนำทฤษฎีการเป็นผู้นำตามสถานการณ์ของเฮอริเช และแบลนชาร์ด มาประยุกต์ใช้กับผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ดังนั้นในการอภิปราย จึงนำเอาผลที่ได้จากแบบสอบถามมาอภิปรายตามแนวของทฤษฎีนี้เป็นหลัก

2.1 แบบและขอบเขตการบริหาร

ตามที่คณะของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่เห็นว่า คนมีแบบการบริหาร พื้นฐานเป็นแบบงานสูง/สัมพันธ์สูง โดยมีแบบสนับสนุนเป็นแบบสัมพันธ์สูง/งานต่ำ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของจินตนา เวปุลละ ที่พบว่า ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีพฤติกรรมการบริหารสูงทั้งด้านมนุษยสัมพันธ์และกิจสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเกรย์ ที่พบว่า หัวหน้าทีมพยาบาลในโรงพยาบาลรัฐแคโรไลนา มีแบบการบริหารเป็นแบบงานสูง/สัมพันธ์สูง ดังนั้น ตามทฤษฎีการเป็นผู้นำตามสถานการณของเฮอร์เช และเบลนชาร์ด ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยจึงมีขอบเขตการบริหารที่จำกัด และเป็นผู้บริหารที่เหมาะสมจะทำงานร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความเป็นผู้ใหญ่ระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นแบบการบริหารที่สอดคล้องกับธรรมชาติของงานและปฏิบัติงานห้องสมุด ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของงานห้องสมุดนั้นมีโครงสร้าง และวิธีปฏิบัติงานที่แน่นอน เป็นขั้นตอนอยู่แล้ว ส่วนบรรณารักษ์ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานนั้นจะต้องผ่านการศึกษอบรมในสาขาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ ฉะนั้น จึงเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในงานห้องสมุดเป็นอย่างดี นอกจากนี้ถ้าจะพิจารณาค่านผู้บริหารก็อาจกล่าวได้ว่าเป็นผู้บริหารในระดับกลาง ซึ่งไม่จำเป็นต้องควบคุมงานอย่างใกล้ชิดด้วยตนเอง จึงก่อให้เกิดการขัดแย้งกับผู้ใต้บังคับบัญชาขึ้นไปด้วย ดังนั้นผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยประเภทนี้จึงสามารถมีประสิทธิภาพในการบริหารในระยะเวลานานได้อันนานได้ตราบเท่าที่ผู้บริหารยังคงรักษาสถานการณที่แบบการบริหารของตนมีโอกาสได้รับผลสำเร็จสูงไว้ได้ แต่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยไม่ได้ปฏิบัติงานระดับบรรณารักษ์เท่านั้น ยังมีผู้ปฏิบัติงานระดับอื่น ๆ อีกด้วย ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยจึงอาจจะประสบกับปัญหาในการรักษากฎและวินัยในการทำงานร่วมกับกลุ่มที่มีระดับความเป็นผู้ใหญ่ต่ำ อย่างไรก็ตามผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยสามารถขยายขอบเขตการบริหารของตนได้ โดยการเลือกหัวหน้าฝ่าย/แผนกซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาระดับสำคัญมา เสริมแบบการบริหารโดยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้มีแบบการบริหารเช่นเดียวกับตัวผู้บริหาร แต่สิ่งสำคัญคือ ต้องเลือกผู้ที่มีความเข้าใจในบทบาทของกันและกัน และมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์เช่นเดียวกัน

2.2 ระดับประสิทธิผลการบริหาร

ตามระดับของความมีประสิทธิภาพพบว่า ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีคะแนนประสิทธิภาพเฉลี่ยเพียง 6.94 บางคนอาจต่ำหรือสูงกว่านี้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเฮอร์เซย์ และแบลนชาร์ด ที่พบว่า ผู้บริหารที่มีแบบการบริหารพื้นฐานเป็นแบบงานสูง/สัมพันธ์สูงนั้น จะมีคะแนนประสิทธิภาพอยู่ระหว่าง -6 ถึง +6 แต่เฮอร์เซย์ เห็นว่าจำนวนคะแนนนี้มีความสำคัญน้อย เพราะเหตุว่า คะแนนประสิทธิภาพที่ผู้บริหารได้รับจากการตอบแบบสอบถามนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับความมีประสิทธิภาพในเรื่องของตำแหน่งที่ผู้บริหารดำรงอยู่ ทั้งนี้เพราะงานที่ผู้บริหารได้รับมอบหมายให้ทำนั้นอาจเกี่ยวข้องกับคนที่มีความเป็นผู้ใหญ่เพียงหนึ่งหรือสองระดับเท่านั้น ในขณะที่เครื่องมือได้ถูกออกแบบมาเพื่อให้ผู้บริหารมีโอกาสใช้การตัดสินใจกับความเป็นผู้ใหญ่ทุกระดับ ดังนั้น ในการที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีคะแนนประสิทธิภาพเพียง 6.94 นี้ จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพการบริหารในระดับต่ำ เพราะถ้าผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกี่ยวข้องกับผู้ใดบ้าง คับบัญชาที่มีความเป็นผู้ใหญ่ระดับปานกลางแล้ว ก็ถือว่าผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยนั้นมีโอกาสประสบความสำเร็จในการทำงานมากที่สุด นั่นหมายถึงผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพสูงในการบริหาร

2.3 เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารกับผู้ใดบ้าง คับบัญชา

ทัศนะของผู้บริหารกับผู้ใดบ้าง คับบัญชานั้นมีความขัดแย้งกันในแบบการบริหารของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยกับผู้ใดบ้าง คับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพินนิคที่พบว่า ผู้บริหารโครงการพยาบาลปริญา และผู้ร่วมงานมีความเห็นแตกต่างกันในแบบการบริหารของผู้บริหารของผู้บริหารโครงการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยกับผู้ใดบ้าง คับบัญชาไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้ขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน หรือเข้าใจไม่ตรงกัน

2.4 ผู้บริหารที่เคยและไม่เคยรับการอบรมด้านบริหาร

แบบการบริหารของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่เคยรับการอบรมด้านบริหารมานั้นไม่แตกต่างกับผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ไม่เคยรับการอบรมด้านบริหาร

แต่มีความแตกต่างกันตามคะแนนประสิทธิภาพโดยผู้บริหารที่ไม่เคยรับการอบรมด้านการบริหาร มีระดับประสิทธิภาพสูงกว่าผู้บริหารที่เคยรับการอบรมด้านบริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารที่เคยรับการอบรมด้านบริหารนั้นถูกกระตุ้นให้เปลี่ยนแบบการบริหารของตนมาเป็นแบบสัมพันธสูง เพราะเป็นแบบที่ยอมรับกันว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าแบบมุ่งงาน ทำให้ผู้บริหารใช้เทคนิคมุ่งสัมพันธให้เกิดประโยชน์ตามที่ได้รับการอบรมมา จึงอาจก่อให้เกิดความไม่แน่นอนในแบบการบริหารของผู้บริหารที่เปลี่ยนแปลงไปมาระหว่างแบบใหม่กับแบบเก่าที่ผู้บริหารยังติดยึดอยู่

2.5 ผู้บริหารที่มาจาก การเลือกตั้ง และ แต่งตั้ง

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มาจาก การเลือกตั้ง และ แต่งตั้ง นั้นล้วนมีแบบและประสิทธิภาพการบริหารที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของบาเนตต์ ที่สำรวจแบบการบริหารของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนต่าง ๆ ในรัฐมิสซิสซิปปีทั้งที่มาจาก การเลือกตั้ง และ แต่งตั้ง พบว่า อาจารย์ใหญ่ทั้งสองกลุ่ม มีแบบการบริหารที่เหมือนกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่ว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ผู้บริหารมาจาก การเลือกตั้ง หรือ แต่งตั้ง ก็ตาม ต่างก็มีโครงสร้างและวิธีการปฏิบัติงานที่เหมือนกัน ตลอดจนผู้ปฏิบัติงานที่มีภูมิหลังเหมือนกัน หรือใกล้เคียงกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ในการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ไม่ควรจะเป็นวิธีเลือกตั้งหรือแต่งตั้งก็ตาม ควรคำนึงถึงแต่ความรู้ความสามารถ และคุณสมบัติประการอื่นตามข้อกำหนดของแต่ละมหาวิทยาลัยที่วางไว้ ไม่ควรนำเรื่องเพศเข้ามาพิจารณาด้วย เพราะไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายต่างก็มีพฤติกรรมการบริหารที่ไม่แตกต่างกัน ตามผลการวิจัยนี้ และผลงานวิจัยอื่นอีกหลายเรื่อง

2. แมวว่าพฤติกรรมกรรมการบริหารแบบงานสูง / สัมพันธสูง ของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ของรัฐจะเป็นแบบที่เหมาะสมกับงานห้องสมุดก็ตาม แต่บทบาทสำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารตามทฤษฎีการเป็นผู้นำตามสถานการณ์ของ เซอร์ เซ และ แบลนชาร์ด นั่นก็คือ การพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยไม่ควรพึงพอใจอยู่กับการบริหารของตนเพียงนี้ แต่ควรจะพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ของหัวหน้าฝ่าย/แผนกและบรรณารักษ์ของตนให้สูงขึ้น เพราะนอกจากจะส่งเสริมพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาแล้ว ยังจะเป็นผลให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ห้องสมุดโดยรวมอีกด้วย

3. เพื่อให้ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ และผู้ใต้บังคับบัญชามีความเข้าใจซึ่งกันและกันดีขึ้น ผู้บริหารจะต้องแสดงพฤติกรรมของตนอย่างเปิดเผยมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นที่รับรู้ร่วมกันของผู้ใต้บังคับบัญชา นอกจากนี้ก็ควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้วิพากษ์วิจารณ์พฤติกรรมของตนอย่างเต็มที่ โดยริเริ่มแสดงเจตจำนงกับผู้ใต้บังคับบัญชาก่อนว่ามีความประสงค์ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาช่วยสำรวจพฤติกรรมของตนเพื่อจะได้ทราบพฤติกรรมที่บกพร่อง และจะได้หาแนวทางปรับปรุงให้ดีขึ้น เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความสบายใจ และวิพากษ์วิจารณ์อย่างเต็มที่ คำวิพากษ์วิจารณ์เหล่านี้ก็จะ เป็นกระแงเงาส่องให้เห็นตัวเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และจะได้หาทางปรับปรุงพฤติกรรมที่ยังบกพร่องอยู่ได้

4. ถึงแม้ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐที่ เคยรับการอบรมด้านบริหารจะมีระดับประสิทธิภาพต่ำกว่าผู้บริหารที่ไม่เคยรับการอบรมก็ตาม การฝึกอบรมก็ยังให้ผลดีแก่ผู้เข้ารับการอบรม หากว่าสถาบันที่ฝึกอบรมการบริหารจะได้มีการขยายเวลาของการอบรมให้ยาวนานมากขึ้น เช่น เคยใช้เวลาในการอบรม 3 เดือน ก็ขยายเวลานานขึ้นเป็น 6 เดือน หรือเคยใช้เวลา 6 เดือน ก็ขยายเป็น 9 เดือน หรือ 1 ปี เป็นต้น เพราะการเปลี่ยนแปลงการบริหารนั้น เป็นกระบวนการที่ยุ่งยาก ต้องใช้เวลาในการปรับตัวค่อนข้างมาก นอกจากด้านเวลานี้แล้ว รูปแบบในการอบรมก็ควรเน้นให้ผู้บริหารเข้าใจในการทำนายเหตุการณ์เพื่อเขาจะได้สามารถปรับแบบการบริหารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้

5. แม่ว่าจะไม่มี ความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นแบบหรือประสิทธิภาพการบริหารระหว่างผู้บริหารที่ มาจากการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งก็ตาม แต่ในสังคมประชาธิปไตยนั้น เราถือว่า

บุคคลทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ดังนั้น กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขก็ควรจะมีสิทธิในการเลือกผู้นำของตน แม้ในขณะนี้จะยังไม่สามารถเลือกสรรบุคคลที่ดีที่สุดมาทำหน้าที่ผู้นำได้ก็ตาม แต่ถาใดมีการดำเนินการติดต่อกันไปเรื่อย ๆ แล้วเชื่อแน่ว่าจะได้ผู้นำที่ดีกว่าผู้นำที่มาจากกาแต่งตั้งซึ่งมาจากการตัดสินใจของบุคคลอื่นที่ไม่ได้อยู่ร่วมชุมชนอย่างแน่นอน

บรรณานุกรม

- จินตนา เวปุลละ พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2521, 77 หน้า อัดสำเนา
- ดวงเดือน พันธุ์นาวัน การวิเคราะห์ผู้นำด้วยวิธีทางจิตวิทยาสังคม เกษมสุวรรณ 2517, 42 หน้า
- ภิญโญ สาธร หลักบริหารการศึกษา วัฒนาพานิช 2516, 695 หน้า
- วิจิตร ศรีสะอาด "การอภิปรายเรื่อง แนวทางการพัฒนาห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศระดับอุดมศึกษา ในแผนพัฒนาฯระยะที่ 5" ใน รายงานสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย หน้า 31 ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 23 กุมภาพันธ์ - 6 มีนาคม 2524
- สมพงษ์ เกษมสิน การบริหาร ไทยวัฒนาพานิช 2517, 308 หน้า
- สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ "การปรับปรุงบริการของห้องสมุดมหาวิทยาลัย" ใน ห้องสมุดมหาวิทยาลัย หน้า 35 เอกสารบรรณารักษศาสตร์ เล่ม 14 แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515
- อรุณ รักธรรม หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร ไทยวัฒนาพานิช 2517, 448 หน้า
- อาชวัน วายวานนท์ ภาวะผู้นำและประสิทธิผลของผู้บริหาร สถาบันวิจัยพัฒนาบริหารศาสตร์ 2520, 44 หน้า
- อุทัย หิรัญโต ศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร สุนทรการพิมพ์ 2515, 233 หน้า

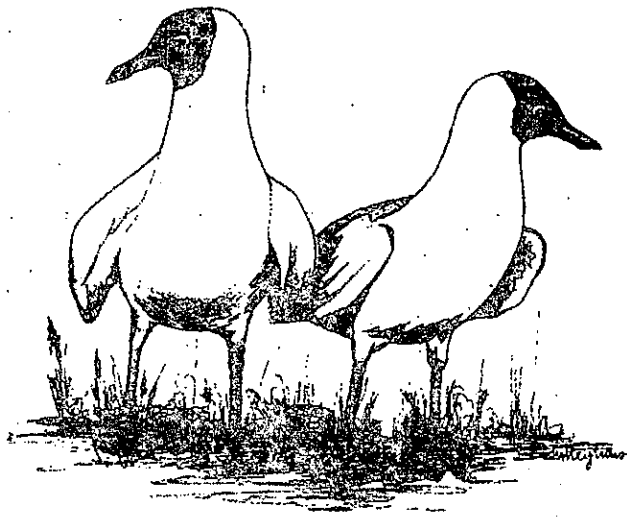
- Barnett, Mark Rogers. "Perception of the Leadership Style Effectiveness of Elected and Appointed Superintendents in Mississippi," Dissertation Abstracts International. 44 : 1255-A, November, 1983.
- Bryant, Doris D. "A Comparison of the Leadership Behavior Style, Leadership Style Range and Leadership Effectiveness of Female Administrators and Teachers in Vocational Education," Dissertation Abstracts International. 44 : 737-A, September, 1983.
- Davis, Deith. Human Behavior at Work : Human Relations and Organization Behavior. 4th ed., New York, McGraw-Hill, 1972. 584 p.
- Flippo, Edwin B. Principles of Personnel Management. Tokyo, Koskusha Co., 1966. 562 p.
- Gouldner, Alvin W. Studies in Leadership. New York, Harper & Brother, 1965. 736 p.
- Gray, Paul Allen. "Leadership in Nursing Teams : Its Perception by Team Leaders and Team Members," Dissertation Abstracts International. 44 : 28-A, July, 1983.
- Halpin, Andrew W. Theory and Research in Administration. New York, Macmillan, 1966. 353 p.
- Hersey, Paul and Kenneth H. Blanchard. Management of Organizational Behavior : Utilizing Human Resources. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice-Hall, 1977. 360 p.
- Krech, David, Richard S. Crulchfield and Egerton L. Ballachy. Individual in Society. New York, McGraw-Hill, 1962. 564 p.
- Lamos, Jeffery Angelo. "The Role of Counseling Training in the Leadership Style of Secondary School Principals as Perceived by Themselves and Their Subordinates," Dissertation Abstracts International. 45 : 3499-A, June, 1985.
- Morphet, Edgar L. and others. Educational Organizational and Administration. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice-Hall, 1974. 566 p.

*****

กรองจิตต์ พรหมรักษ์ "แรงจูงใจในการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยม
ศึกษาที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัล" วารสารบรรณศาสตร์ 9(2) : 40 -
58 เมษายน 2529

สาระสังเขป : การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงาน
ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับ
รางวัลจากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย จำนวน 209 คน ผลการวิจัย
พบว่า บรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัล มีแรงจูงใจในการทำงานอยู่ในระดับมาก
บรรณารักษ์ที่ไม่ได้รับรางวัล มีแรงจูงใจในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง
บรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัล มีแรงจูงใจในการทำงานในปัจจุบันจูงใจในด้าน
ความรับผิดชอบ เป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ
ด้านความสำเร็จในการทำงาน ส่วนในปัจจุบันค่าจูง มีแรงจูงใจในการ
ด้านความมั่นคงในการทำงาน เป็นอันดับแรก บรรณารักษ์ที่ไม่ได้รับรางวัล
มีแรงจูงใจในปัจจุบันด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่
ความรับผิดชอบ ส่วนในปัจจุบันค่าจูง มีแรงจูงใจในการทำงานด้านความมั่นคง
เป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน
บรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัล มีแรงจูงใจในการทำงานทั้งในปัจจุบันจูงใจและ
ปัจจุบันค่าจูง สูงกว่าบรรณารักษ์ที่ไม่ได้รับรางวัล และบรรณารักษ์ในส่วน
กลางและส่วนภูมิภาค มีแรงจูงใจในการทำงานในปัจจุบันแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ศัพท์กรรมชนี้ : บรรณารักษ์ แรงจูงใจในการทำงาน

แรงจูงใจในการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
ที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัล*

กรองจิตต์ พรหมรักษ์**

บ ท น ำ

การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ จนได้ห้องสมุดที่เป็น
เสมือนกุญแจไขความรู้ทั้งมวลในโลก และเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับนั้นมิใช่สิ่งที่กระทำ
ได้โดยง่าย ในการปฏิบัติหน้าที่ในห้องสมุดบรรณารักษ์อาจเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคมากมาย
จนมีบรรณารักษ์เบื่อบ้านไปก็มาก แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีบรรณารักษ์ที่มีทัศนคติที่ดี สู้งานและ
ฟันฝ่าอุปสรรคก็มาก บรรณารักษ์ที่ไม่ย่อท้อมักจะมีศรัทธาต่อวิชาชีพ อดทน หนักเอาเบาสู้ และ

* ตัดตอนจากปริทัศน์นิพนธ์ กศ.ม. เรื่อง "แรงจูงใจในการทำงานของบรรณารักษ์
ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัล" มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2529

** กรองจิตต์ พรหมรักษ์ อ.บ..(เกียรตินิยม), กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์)
อาจารย์โรงเรียนบางพลีราษฎร์บำรุง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
วารสารบรรณศาสตร์ เมษายน 2529

รู้จักหาวิธีเสริมแรงเพื่อสร้างกำลังใจในการทำงานให้เกิดขึ้นอยู่เสมอ แรงจูงใจในการทำงานนั้นเกิดจากปัจจัยหลายอย่าง มีทั้งปัจจัยภายนอกและภายใน อาทิ ค่าจ้าง สวัสดิการ ความมั่นคง ระเบียบข้อบังคับและการลงโทษต่าง ๆ ตลอดจนการยอมรับนับถือจากผู้อื่นว่า เป็นผู้มีความรู้ เป็นคน ดังนั้นการทราบถึงปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการทำงานของบรรณารักษ์ จึงมีผลต่อการวางแผนพัฒนาสมรรถภาพการทำงานของบรรณารักษ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย เป็นสถาบันที่มีส่วนในการพัฒนาสมรรถภาพการทำงานของบรรณารักษ์ สมาคมฯ จึงได้จัดให้มีการคัดเลือกบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนดีเด่นประจำปีขึ้น เพื่อเป็นกำลังใจแก่บรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานห้องสมุดด้วยความขยันขันแข็ง อดทน เสียสละ เพื่องานห้องสมุดอย่างจริงจัง จนมีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ นับเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานแก่บรรณารักษ์ให้เกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน และปรับปรุงงานของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าบรรณารักษ์ผู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากสมาคมฯ เป็นบรรณารักษ์ที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งที่ ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัล ว่าแตกต่างกันหรือไม่ และปัจจัยใดบ้างที่เป็นแรงจูงใจในอันที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายต่อไป

ควา ม มุง ห ม า ย ข อ ง ก า ร คี ก ษ า ค น ค ว า

1. เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลและบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ไม่ได้รับรางวัล

2. เพื่อศึกษาอันดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลและบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ไม่ได้รับรางวัล

3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานของบรรณารักษ์
ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัล กับบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
ที่ไม่ได้รับรางวัล

4. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานของบรรณารักษ์
ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลระหว่างบรรณารักษ์ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ค ว า ม ส ำ ก ั ญ ข อ ง ก า ร ท ี ก ษ า ค ัน ค ว ำ

... เป็นแนวทางในการปรับปรุงและเสริมสร้างการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุด
โรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางหนึ่งสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปปรับปรุงและพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนในให้ก้าวหน้าต่อไป

ข อ บ เ ข ต ข อ ง ก า ร ท ี ก ษ า ค ัน ค ว ำ

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1.1 บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษาที่
ได้รับการคัดเลือกจากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยให้เป็นบรรณารักษ์ที่มีผลงานดีประจำ
ปีจำนวน 28 คน

1.2 บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษาที่ไม่
ได้รับรางวัล จำนวน 217 คน ทั้งหมดเป็นบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในจังหวัดที่มีบรรณารักษ์
ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัล

2. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

2.1 บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัล

2.2 บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลในส่วนกลางและ
ส่วนภูมิภาค

3. ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานซึ่งจำแนกออกเป็น
  - 3.1 ปัจจัยจูงใจ
  - 3.2 ปัจจัยค้ำจุน

ค ำ นี ย า ม ส ี พ ท์ เ ฉ พ า ะ

1. แรงจูงใจในการทำงาน หมายถึง ปัจจัยที่กระตุ้น จูงใจ และชักนำให้บรรณารักษ์ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในที่นี้เป็นไปตามทฤษฎีของเฮอรัชเบอร์ก ซึ่งประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยจูงใจ หมายถึง องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้เกิดความสำเร็จ ซึ่งปัจจัยนี้มักเกิดจากตัวงานเอง ได้แก่

1.1.1 ความสำเร็จในการทำงาน หมายถึง การที่บรรณารักษ์สามารถทำงานหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ทำให้เกิดกำลังใจในการทำงาน รวมทั้งส่งผลถึงความก้าวหน้าในหน้าที่การงานด้วย

1.1.2 การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การที่บรรณารักษ์ได้รับการยกย่องชมเชย ให้กำลังใจจากผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานเมื่อปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จ รวมทั้งได้รับการยอมรับว่าเป็นคนสำคัญคนหนึ่งต่อความสำเร็จของงานในหน่วยงาน

1.1.3 ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ หมายถึง งานที่บรรณารักษ์ทำเป็นงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถ เป็นงานที่ท้าทายให้อยากทำ การที่ได้ทำงานที่ตนสนใจและที่ตนถนัดเหมาะสมกับความรู้ความสามารถย่อมจะส่งผลให้เกิดความพอใจและเป็นแรงจูงใจให้บุคคลปฏิบัติงานนั้นอย่างตั้งใจเต็มที่

1.1.4 ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานที่บรรณารักษ์ปฏิบัติหรือได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน โดยเปิดโอกาสให้บรรณารักษ์มีอิสระในการแก้ปัญหาหรือรับผิดชอบอย่างเต็มที่

1.1.5 ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน หมายถึง การที่บรรณารักษ์ได้รับการประเมินผลการทำงานจากผู้บังคับบัญชาอย่างเป็นธรรม การมีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานให้สูงขึ้น ตลอดจนมีโอกาสได้รับการอบรม การศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของตน

1.2 ปัจจัยค้ำจุน หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ที่ช่วยส่งเสริมการทำงานให้มีประสิทธิภาพขึ้น ได้แก่

1.2.1 นโยบายและการบริหารงาน หมายถึง การที่บรรณารักษ์มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของหน่วยงาน

1.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับบรรณารักษ์และผู้ร่วมงานมีความสามัคคี สามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี ทำให้บรรยากาศในการทำงานเป็นไปอย่างฉันทมิตร

1.2.3 ความมั่นคงในการทำงาน หมายถึง การที่บรรณารักษ์ปฏิบัติหน้าที่ โดยได้รับการปกป้องคุ้มครองและได้รับความเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชา การจัดสภาพการทำงานที่สามารถป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ โรคภัยไข้เจ็บ ตลอดจนความปลอดภัยจากโจรผู้ร้ายคุกคาม

1.2.4 สภาพแวดล้อมในการทำงาน หมายถึง สภาพแวดล้อมและเครื่องอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น อาคารสถานที่ ห้องทำงานและอื่น ๆ มีความสะดวกสบาย ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์เพียงพอและสะดวกที่จะนำมาใช้

1.2.5 รายได้ หมายถึง เงินเดือน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ เงินช่วยเหลือบุตร ค่ารักษาพยาบาล ตลอดจนเงินสวัสดิการประเภทต่าง ๆ

2. บรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัล หมายถึง บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ให้เป็นบรรณารักษ์ที่มีผลงานดีเด่นประจำปี ซึ่งกิจกรรมนี้ได้เริ่มจัดใหม่ ตั้งแต่ปี 2517 จนถึงปัจจุบัน

3. บรรณารักษ์ห้องสมุดที่ไม่ได้รับรางวัล หมายถึง บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการคนอื่น ๆ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในจังหวัดเดียวกับบรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัล

ส ม ม ตี ฐ า น ใน ก า ร ตี ก ษ า ค ้น ก ว ้า

1. บรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัลมีแรงจูงใจในการทำงานในปัจจุบันแต่ละด้านแตกต่างกัน

2. บรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัลในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีแรงจูงใจในการทำงานในปัจจุบันในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ป ร ะ ช า ก ร แ ล ะ ก ลุ่ ม ตั ว อ ย ่า ง

สุ่มตัวอย่างจากประชากรซึ่งเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา ที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัลซึ่งอยู่ในจังหวัดเดียวกัน จำนวน 527 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามเกณฑ์การสุ่มของเครจจ์และมอร์แกน ได้บรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัล จำนวน 28 คน บรรณารักษ์ที่ไม่ได้รับรางวัล จำนวน 217 คน

เ ค รื่ อ ง ม ื อ ที่ ใ ช้ ใน ก า ร ร ว บ ร วม ข ้อ มู ล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของบรรณารักษ์

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับแรงจูงใจ
ในการทำงานด้านอื่น ๆ ที่ช่วยให้บรรณารักษ์ปฏิบัติงานในห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ

ก ว ร วิ เ ค ร าะ ะ ห์ ข อ มู ล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยวิธีหาค่า
ร้อยละ
2. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 เพื่อหาระดับความสำคัญของแรงจูงใจของ
การทำงานในปัจจุบันทั้ง 2 ด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของปัจจัยทั้ง 2 ด้าน โดยใช้
t - distribution

ส ร ร ป ผล ก ว ร คี ก ษ า คั น ค ว า

1. บรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัลมีแรงจูงใจในการทำงานโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อแยกพิจารณาตามรายปัจจัย พบว่า แรงจูงใจในการทำงานในปัจจุบันแต่ละด้านอยู่ในระดับ
มาก ยกเว้นปัจจัยค่าจุนจวนรายได้อยู่ในระดับปานกลาง โดยในปัจจุบันจูงใจมีแรงจูงใจใน
การทำงานด้านความรับผิดชอบเป็นอันดับสูงสุด รองลงมาคือด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้าน
ความสำเร็จในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับ และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง
หน้าที่การงานเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนในปัจจุบันค่าจุนจวนมีแรงจูงใจด้านความมั่นคงในการทำงาน
เป็นอันดับสูงสุด รองลงมาคือด้านนโยบายและการบริหารงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
ในหน่วยงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานและอันดับสุดท้ายคือ ด้านรายได้

บรรณารักษ์ที่ไม่ได้รับรางวัลมีแรงจูงใจในการทำงานโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง
เมื่อแยกพิจารณาตามรายปัจจัย พบว่า แรงจูงใจในการทำงานในปัจจุบันแต่ละด้านอยู่ในระดับ

ปานกลาง ยกเว้นในปัจจุบันจิตใจด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ และด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก โดยในปัจจุบันใจมีแรงจูงใจในการทำงานด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือด้านความรับผิดชอบ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับ และอันดับสุดท้ายคือด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ส่วนในปัจจุบันใจมีแรงจูงใจในการทำงานด้านความมั่นคงในการทำงานเป็นอันดับสูงสุด รองลงมาคือด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน ด้านนโยบายและการบริหารงาน ด้านรายได้และอันดับสุดท้ายคือด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า

2.1 บรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัลมีแรงจูงใจในการทำงานในปัจจุบันแต่ละด้านแตกต่างกัน

2.2 บรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัลในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีแรงจูงใจในการทำงานในปัจจุบันแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

อ ภิ ป ร า ย

1. บรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัลมีแรงจูงใจในการทำงานโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าบรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัลมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ทั้งนี้เป็นเพราะบรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัลเป็นบรรณารักษ์ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานจนเป็นที่ยอมรับนับถือโดยทั่วไป เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง มีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ได้ทำงานตรงกับความรู้ความสามารถและความสนใจของตน ได้มีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็น และขอเสนอแนะต่อหน่วยงาน มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน มีความมั่นคงในการทำงาน มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี ตลอดจนมีความพอใจด้านรายได้ จึงทำให้บรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัลมีแรงจูงใจในการทำงานทั้งในปัจจุบันใจและปัจจุบันใจอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกแรงจูงใจในการทำงานของบรรณารักษ์ออกตามรายปัจจัย พบว่าบรรณารักษ์ที่

ได้รับรางวัลมีแรงจูงใจในการทำงานในปัจจุบันใจด้านความรับผิดชอบอยู่ในอันดับสูงสุด เช่นเดียวกับผลการวิจัยเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนิสิตและนักศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ กับบรรณารักษ์ที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งพบว่าบรรณารักษ์ที่ประสบความสำเร็จมีบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบมากเป็นอันดับ 1 (สุริทอง ศรีสะอาด 2523 : 83) ทั้งนี้เพราะด้านความรับผิดชอบนั้นเป็นแรงจูงใจที่สำคัญต่อการทำงานให้สำเร็จ ถ้าบุคคลมีความรับผิดชอบสูงย่อมมีความขยันหมั่นเพียรและเอาใจใส่ทำงานนั้น จนงานนั้นสำเร็จได้ ไม่ว่าจะยากลำบากชอบหรือไม่ชอบ ทั้งยังจะตระหนักถึงหน้าที่และมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จลุล่วงและบังเกิดผลอย่างเต็มสติปัญญาและกำลังใจ อันเป็นคุณลักษณะของนักทำงานที่ดี ซึ่งเป็นคุณสมบัติของบรรณารักษ์ (รัฐจวน อินทรคำแหง 2520 : 17) ที่ดีที่จะขาดเสียมิได้ ส่วนที่พบว่าทั้งบรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัลมีความเห็นตรงกันว่า ปัจจุบันจูงใจในการทำงานที่อยู่ในอันดับต่ำสุดคือ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ซึ่งตรงกับทฤษฎีของเฮอรัลด์เชอร์ชเบอร์กที่จัดปัจจุบันจูงใจในการทำงานด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานไว้ในอันดับต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้าราชการส่วนใหญ่มักคำนึงถึงความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน หรือการเลื่อนตำแหน่งในแง่ของการพิจารณาความดีความชอบ เพราะถือว่าสิ่งนี้มีความสำคัญต่อชีวิตการรับราชการ ไม่ว่าจะเป็นเกียรติยศชื่อเสียง หรือแม้แต่รายได้ (สิงห์ศักดิ์ ณ จำปาทุ่ง 2525 : 54) แต่ในระบบราชการมีข้อจำกัดด้านอัตราส่วนในการเลื่อนเงินเดือน 2 ชั้น ทำให้ไม่สามารถตอบแทนความดีความชอบของข้าราชการที่ทำงานดีได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นการเลื่อนตำแหน่งแทนที่จะเป็นสิ่งจูงใจให้ข้าราชการมีกำลังใจในการทำงานกลับเป็นสิ่งที่บั่นทอน ทำให้เกิดความท้อถอยในการทำงาน อีกทั้งในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน บรรณารักษ์ต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานหลายประการ ทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ และสถานที่ (เฉลิมศรี เจตระการ 2525 : 60, บุญเรือน จันทศรีคำ 2518 : 76-77) จึงเป็นการยากที่บรรณารักษ์จะสามารถจัดดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้ปรากฏผลงานได้อย่างเด่นชัด ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อการพิจารณาความดีความชอบจากผู้บังคับบัญชาด้วย

ในด้านปัจจัยคำจุน บรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัล มีความคิดเห็นตรงกันว่า แรงจูงใจในการทำงานในปัจจัยคำจุนที่อยู่ในอันดับสูงสุดคือด้านความมั่นคงในการทำงาน ซึ่งสนับสนุนผลงานวิจัยของชลิต พูนศิลป์ (ชลิต พูนศิลป์ 2527 : 167) ที่ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจในด้านความมั่นคงปลอดภัยในการทำงานอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตำแหน่งบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน แม้จะจัดอยู่ในสายส่งเสริมการสอน มีหน้าที่ให้บริการทางวิชาการ แต่ก็มีสถานภาพอยู่ในตำแหน่งครูบรรณารักษ์ มีสิทธิเท่าเทียมกับครูฝ่ายปฏิบัติการสอนทุกประการ จึงได้รับความยุติธรรม ได้รับการคุ้มครองจากผู้บังคับบัญชาเท่าเทียมกับครูฝ่ายต่าง ๆ ของโรงเรียน และอาจเป็นเพราะบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเป็นข้าราชการครู ซึ่งเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง การถูกไล่ออกหรือให้ออกจากราชการเป็นไปด้วยความยุติธรรม โดยอาศัยระเบียบของกฎหมายที่ระบุไว้ นอกจากนี้ยังต้องผ่านการพิจารณาจากผู้นับตั้งบัญชามากหลายระดับ จึงทำให้บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมีแรงจูงใจในการทำงานด้วยความมั่นคงในการทำงานอยู่ในอันดับสูงสุด ส่วนแรงจูงใจในการทำงานในปัจจัยคำจุนที่บรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัลเห็นว่าอยู่ในอันดับต่ำสุดคือ ด้านรายได้ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของปิยะนุช สุจิต ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการกองหอสมุดแห่งชาติ พบว่า ข้าราชการกองหอสมุดแห่งชาติมีความพึงพอใจต่อปัจจัยสิ่งตอบแทนอยู่ในอันดับต่ำสุด (ปิยะนุช สุจิต 2528 : 81) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายได้เป็นปัจจัยคำจุนที่เป็นตัวป้องกันไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายในการทำงาน เป็นปัจจัยที่ช่วยเปลี่ยนทัศนคติให้คนพร้อมที่จะทำงาน มิใช่องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยจูงใจให้คนเกิดความสุขในการทำงาน แต่เงินรายได้และค่าตอบแทนจะมีอิทธิพลก็ต่อเมื่อมีการเพิ่มขึ้นในจำนวนที่มากพอ เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ที่เขาได้รับอยู่ขณะนั้น ข้าราชการและพนักงานทั่วไปจึงมักหวังว่า เขาจะได้รับเงินเดือนอย่างเหมาะสมมากกว่าจะคิดว่าเขาต้องได้รับเป็นจำนวนเท่าใด ดังนั้นแทบจะกล่าวได้ว่าเงินไม่ใช่สิ่งจูงใจที่จะทำให้คนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเลย (อ. ไตรรัตน์ 2527 : 31)

และอีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะปัจจัยด้านรายได้มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ถ้าบรรณารักษ์ได้รับการพิจารณาความดีความชอบให้ได้เลื่อนตำแหน่งหรือมีโอกาสได้ศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิย่อมมีผลให้ได้รับรายได้เพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้นจากผลการวิจัยที่พบว่า ทั้งบรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัลมีความเห็นตรงกันว่า ปัจจัยสูงใจในการทำงานที่อยู่ในอันดับต่ำคือปัจจัยด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน จึงยอมส่งผลทำให้มีแรงสูงใจในการทำงานด้านรายได้ที่อยู่ในอันดับต่ำด้วย

บรรณารักษ์ที่ไม่ได้รับรางวัล มีแรงสูงใจในการทำงานทั้งในปัจจุบันและปัจจัยค่าจ้างโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกพิจารณาแรงสูงใจในการทำงานของบรรณารักษ์ออกตามรายปัจจัย พบว่าบรรณารักษ์ที่ไม่ได้รับรางวัลมีแรงสูงใจในการทำงานในปัจจุบันสูงใจด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ในอันดับสูงสุด เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของเบิร์นสไตน์และลีช (Bernstein and Leach. 1985 : 178 - 180) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติและความต้องการในการพัฒนาอาชีพของบรรณารักษ์ พบว่า บรรณารักษ์ที่เป็นสมาชิกของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน มีแรงสูงใจในการทำงานด้านลักษณะงานมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่บรรณารักษ์ได้มีโอกาสทำงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถ ตรงกับความสนใจของตน ย่อมส่งผลให้บรรณารักษ์ตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ดังที่ จอห์น ฮอลล์ ได้ศึกษาถึงเหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกศึกษาวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์เพื่อที่จะประกอบอาชีพบรรณารักษ์ในอนาคตเป็นเพราะพอใจในธรรมชาติของงาน ที่ต้องปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับประชาชนและหนังสือ อีกทั้งขอบเขตของงานอาชีพบรรณารักษ์ยังเป็นงานที่ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความกระตือรือร้นด้วย (Hall. 1982 : 128 - 129) เช่นเดียวกับผลการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโทกับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครูของศรีสมร คุณากรบดินทร์ (ศรีสมร คุณากรบดินทร์ 2524 : 75) พบว่า เหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาส่วนใหญ่ เพราะมีนิสัยรักการอ่านและชอบอ่านหนังสือมากที่สุด ส่วนบรรณารักษ์นั้น ส่วนใหญ่ที่เลือกอาชีพบรรณารักษ์ เพราะศึกษามา

ทางสาขาวิชาอื่น จึงต้องทำงานให้ตรงกับสาขาวิชาที่ได้เรียนมา เป็นการใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด ส่วนแรงจูงใจในการทำงานของบรรณารักษ์ที่ไม่ได้รับรางวัลในด้านปัจจัยค่าจ้างที่อยู่ในอันดับต่ำสุด ได้แก่อานสภาพแวดล้อมในการทำงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นสภาพทางกายที่พึงปรารถนา เป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดความสุขในการทำงาน (Barnard. 1974 : 142 - 148) แม้ว่าผู้บริหารโรงเรียนจะเห็นความสำคัญของห้องสมุด แต่ในทางปฏิบัติมิได้ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร ผู้บริหารมักทุ่มเทงบประมาณที่ได้รับให้กับอาคารเรียน จัดตกแต่งบริเวณ หรือเรื่องอื่น ๆ ที่มองเห็นถึงความเจริญเติบโตของโรงเรียนได้ง่าย ห้องสมุดจึงยังไม่มีหนังสือและวัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอ (รุ่งโรจน์มณี 2522 : 27) การดำเนินงานห้องสมุดจึงไม่สะดวกเท่าที่ควร

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน ปราบกฏา

2.1 บรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัล มีแรงจูงใจในการทำงานในปัจจุบันแต่ละด้านแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 แต่แตกต่างจากผลการวิจัยของศรีเรือน โภศลวัฒน์ ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร พบว่า บรรณารักษ์ที่มีคุณภาพการทำงานแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการทำงานไม่แตกต่างกัน (ศรีเรือน โภศลวัฒน์ 2527 : 127) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสภาพของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแตกต่างจากบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน เพราะบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมักจะอยู่ในตำแหน่งครูฝ่ายส่ง เสริมการสอน แต่ก็มีสภาพเท่าเทียมกับครูฝ่ายปฏิบัติการสอนทุกประการ ส่วนบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเป็นข้าราชการสาย ข มีหน้าที่บริการทางวิชาการ แต่มีข้อเสียเปรียบข้าราชการสาย ก หลายประการแม้จะได้มีการแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายเพื่อยกสถานภาพของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยให้ดีขึ้นแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีข้อเสียเปรียบอีกในบางเรื่อง เช่น ตำแหน่งทางวิชาการ เงินเดือน การแต่งตั้ง และการเลื่อนตำแหน่ง ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากแนวความคิดที่ว่าบุคลากรที่มีหน้าที่ในการสอน มีความสำคัญเป็นอันดับแรก จึงทำให้ยังมีข้อเหลื่อมล้ำระหว่างข้าราชการ

สาย ข และสาย ก อยู่มาก (นวนิตย อินทราเม 2526 : 59 - 60) และอาจเป็น เพราะการคัดเลือกบรรณารักษ์ที่มีผลงานดีเด่นของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ทำใน รูปของคณะกรรมการ มีการพิจารณาตัดสินตามหลักเกณฑ์ที่แน่นอนรัดกุม จนสามารถวัดคุณภาพ การทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนที่แตกต่างกันได้

การที่บรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัลมีแรงจูงใจในการทำงานแตกต่างกับบรรณารักษ์ที่ไม่ได้รับรางวัล ย่อมแสดงให้เห็นว่าบรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัลมีขวัญ กำลังใจ ตลอดจนแรงจูงใจในการทำงานสูง ทั้งนี้เพราะสิ่งที่แตกต่างกันระหว่างคนที่ประสบความสำเร็จในการทำงานกับคนที่ล้มเหลวก็คือแรงจูงใจส่วนตัวที่ผู้ประสบความสำเร็จมี บุคคลที่ประสบความสำเร็จจะถูกรอบง่าโดยแรงบันดาลใจอย่างเต็มที่กระตุ้นให้เขาก้าวหน้าขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อ บรรลุเป้าหมายอันมีคุณค่ายิ่งขึ้นไป พวกเขาพยายามค้นคว้าพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ที่เผชิญกับตัวเขา ไม่สักแต่นั่ง แต่จะคอยปรับปรุงแก้ไขไม่เอาแต่พูด เขากัดฟันมุมานะ และลงมือทำโดยไม่ คร่ำครวญคืออกซกหัว ที่เป็นเช่นนี้เพราะเขามีแรงจูงใจสูง (ปรัชญา เวสารัชช และอรุณ รักษธรรม 2523 : 11) ดังนั้นในเรื่องของบุคลากรห้องสมุดจึงเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบเป็นพิเศษทั้งในแง่คุณวุฒิ ปริมาณ ตลอดจนการส่งเสริมขวัญและกำลังใจ เพื่อ รักษาผู้ที่มีความรู้และมีความเหมาะสมให้ทำงานอยู่ในห้องสมุดตลอดไป (นวนิตย อินทราเม 2526 : 49)

2.2 บรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัลในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีแรงจูงใจในการทำงานในปัจจุบันแต่ละคนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 และสนับสนุนผลการวิจัยของสุขุม นิลเชษฐ ที่ศึกษาเกี่ยวกับขวัญของบรรณารักษ์ ในสังกัดกองโรงเรียน รัฐบาลสามัญศึกษา พบว่า ขวัญของบรรณารักษ์ที่อยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไม่แตกต่างกัน (สุขุม นิลเชษฐ 2516 : 34) รวมทั้งผลการวิจัยของเปล่งศรี อิงคินันท์ ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค พบว่าบรรณารักษ์ทั้ง 2 กลุ่ม มีความพึงพอใจในการทำงานไม่แตกต่างกัน (เปล่งศรี อิงคินันท์ 2526 : 90) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัล

2 กลุ่ม ได้รับการพิจารณาคัดเลือกโดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกเกณฑ์เดียวกัน คือพิจารณาทั้งตัวบรรณารักษ์ที่จะต้องมีความสมบัติที่เหมาะสม สภาพห้องสมุดอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของห้องสมุดโรงเรียน รวมทั้งผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนให้การช่วยเหลือสนับสนุน (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย 2529 : 1 - 2) นอกจากนี้การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มักจะประสบปัญหาที่ไม่แตกต่างกันทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และสถานที่ (เฉลิมศรี เจตระการ 2525 : 60 บุญเรือน จันทศรีคำ 2518 : 76 - 77) จะเห็นได้ว่า ทั้งบรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัลในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอยู่ในสิ่งแวดล้อมคล้ายคลึงกัน จึงมีแรงจูงใจในการทำงานไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร ผลจากการวิจัยทำให้ทราบว่า บรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัล มีแรงจูงใจในการทำงานอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารจึงควรส่งเสริมสร้างปัจจัยจูงใจที่เป็นแรงจูงใจในการทำงานด้านต่าง ๆ ให้คงที่หรือสูงขึ้นตลอดเวลา ส่วนบรรณารักษ์ที่ไม่ได้รับรางวัล มีแรงจูงใจในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรส่งเสริมสร้างและปรับปรุงแรงจูงใจในการทำงานโดยเฉพาะในด้านที่อยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ด้านรายได้ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านการได้รับการยอมรับให้สูงขึ้นโดยพิจารณาดำเนินการดังนี้

1. ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บรรณารักษ์ได้รับการอบรมความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ อยู่เสมอ ตลอดจนเปิดโอกาสให้บรรณารักษ์ได้ลาศึกษาต่อมากขึ้น พยายามส่งเสริมให้บรรณารักษ์ได้รับการพิจารณาความดีความชอบอย่างยุติธรรม และมีกฎเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบที่แตกต่างจากครูฝ่ายปฏิบัติการสอน ทั้งนี้เพราะห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่มีบรรณารักษ์เพียงหนึ่งคน แต่ต้องทำงานตลอดวันเพื่อให้บริการทั้งครู - อาจารย์ และนักเรียน ส่วนครูฝ่ายปฏิบัติการสอนจะมีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะนักเรียนบางส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเท่านั้น

2. คำนวณรายได้ ผู้บริหารควรจัดสวัสดิการที่ดีให้แก่บรรณารักษ์ เช่น จัดที่พักอาศัยให้อยู่ใกล้บริเวณโรงเรียน ทั้งนี้เพราะผลจากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหา ความคิดเห็น และความต้องการของครูและนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนมัธยมแบบประสมของ บุญเรือน จันทศรีคำ (บุญเรือน จันทศรีคำ 2518 : 77) และการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของ เฉลิมศรี เจตระการ (เฉลิมศรี เจตระการ 2525 : 61 - 63) ได้พบปัญหาการใช้ห้องสมุดของครูและนักเรียนที่ตรงกันประการหนึ่งคือ ทั้งครูและนักเรียนไม่มีเวลาว่างไปใช้ห้องสมุดและต้องการให้บรรณารักษ์ขยายเวลาเปิดบริการในช่วงระยะเวลา ตอนเช้า วันหยุดด้วย ดังนั้นการที่มีที่พักอาศัยอยู่ใกล้บริเวณโรงเรียนจะช่วยให้บรรณารักษ์ได้รับความสะดวกในการปฏิบัติงานยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางได้อีกส่วนหนึ่งด้วย

3. คำนวณสภาพแวดล้อมในการทำงาน ผู้บริหารควรจัดอาคารห้องสมุดให้อยู่ในบริเวณที่เหมาะสม เพื่อขจัดปัญหาต่าง ๆ เช่น ในเรื่องความไม่สะดวกในการไปมาของผู้ใช้ห้องสมุด เสียงรบกวนจากภายนอก แสงสว่าง และการถ่ายเทอากาศ เป็นต้น ในห้องสมุดควรมีบริเวณที่จัดใหม่ี่ทำงานของบรรณารักษ์อย่างเป็นสัดส่วน รวมทั้งจัดใหม่ี่เครื่องมือเครื่องใช้ และเครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดความสะดวก และคล่องตัวในการทำงาน

4. คำนวณการได้รับการยอมรับ จากคำตอบที่ได้รับเพิ่มเติมในแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของบรรณารักษ์แต่ละคน พบว่าแรงจูงใจในการทำงานที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ได้รับและเห็นว่ามีค่าสำคัญคือ การที่ผู้บริหารให้ความสนใจ ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจในการทำงาน แสดงให้เห็นว่าการได้รับการยอมรับจากผู้บริหารในการทำงานในค่านี้นี้ โดยการแสดงความสนใจต่องานห้องสมุด ให้การสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดทั้งในด้านการเงินและบุคลากร สนับสนุนในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุด ส่งเสริมให้ครูใช้ห้องสมุดประกอบการเรียนการสอนของนักเรียน ตลอดจนยกย่องชมเชยงานของห้องสมุดตามสมควร

ข้อเสนอแนะสำหรับบรรณารักษ์ มีดังนี้

1. บรรณารักษ์ควรมีมนุษยสัมพันธ์ทั้งผู้บริหาร ผู้ร่วมงาน ครู-อาจารย์ และนักเรียนในโรงเรียน เพื่อที่บรรณารักษ์จะได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย
2. บรรณารักษ์ควรจัดบริการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้เกิดความกระตือรือร้นและเข้าใช้บริการของห้องสมุดมากขึ้น
3. บรรณารักษ์ควรรหาโอกาสเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมกับฝ่ายต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมทั้งจัดให้มีการประชาสัมพันธ์งานของห้องสมุดให้ผู้อื่นทราบอย่างสม่ำเสมอ
4. บรรณารักษ์ควรตระหนักถึงหน้าที่ และความรับผิดชอบของตน ตลอดจนอุทิศเวลาในการทำงานห้องสมุดอย่างเต็มที่ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย
5. บรรณารักษ์ควรรหาโอกาสไปเยี่ยมห้องสมุดโรงเรียนอื่น ๆ และเข้าร่วมประชุมกลุ่มบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน เพื่อจะได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์และเกิดแนวคิดในการปรับปรุงห้องสมุดของตนให้ดีขึ้น

บรรณานุกรม

- เกษม นียมราชกูร์ การศึกษาสภาพห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนภูมิภาค 1 และ 2 วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520, 139 หน้า อัดสำเนา
- ขจรศักดิ์ หาญณรงค์ ทฤษฎีการจูงใจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2525, 12 หน้า อัดสำเนา
- เฉลิมศรี เจตระการ การใช้ประโยชน์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 108 หน้า อัดสำเนา

- ชลิต พูนศิลป์ ความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
กรุงเทพมหานคร ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2527, 198 หน้า อัดสำเนา
- ทรงศักดิ์ ศรีภาพสินธุ์ ความพึงพอใจในการทำงาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2523, 8 หน้า อัดสำเนา
- นวนิตย์ อินทรามะ "การปรับปรุงสถานภาพของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา"
วิทยบริการ 5 : 49 - 93 กันยายน 2526
- บุญเรือน จันทศรีคำ การศึกษาปัญหา ความคิดเห็น และความต้องการของครูและนักเรียน
ที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบประสม ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 81 หน้า อัดสำเนา
- ปิยะนุช สุจิต การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการกองหอสมุดแห่งชาติ
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2528, 102
หน้า อัดสำเนา
- เปล่งศรี อิงคินันท์ ความพึงพอใจในการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2526, 128 หน้า อัดสำเนา
- มัญญ วงศ์นารี "เราจะจงใจให้คนทำงานได้อย่างไรจึงจะได้ผลงานและน้ำใจไปพร้อม ๆ
กัน" ข้าราชการ 26 : 63 - 68 พฤศจิกายน 2524
- รณัจวน อินทรกำแหง, คุณ และนวลจันทร์ รัตนากร ห้องสมุดโรงเรียน คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2521, 153 หน้า
- รุ่งโรจน์มณี "ห้องสมุดกับการเรียนการสอน" ประชาบาล 12 : 27 - 29 กุมภาพันธ์
2522
- ศรีเรือน โกศลวัฒน์ ความพึงพอใจในการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยใน
กรุงเทพมหานคร ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2527, 153 หน้า อัดสำเนา

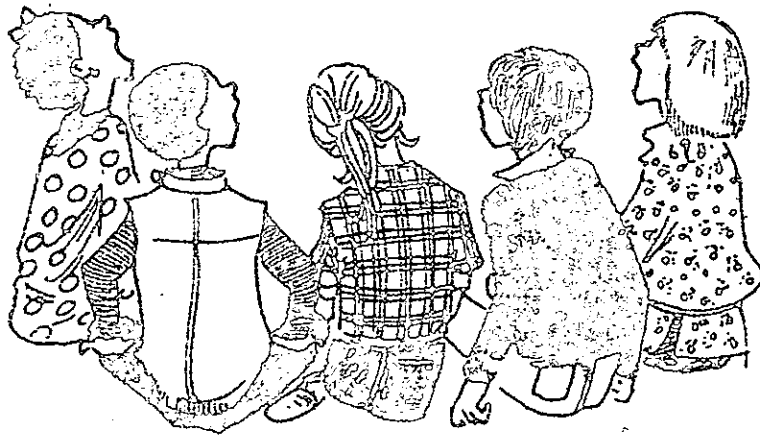
- ศรีสมร. คุณภาพกรณินทร การเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ ของนักศึกษาวิชาเอก
บรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโทกับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู
ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 92
หน้า อัดสำเนา
- สันติ ทองประเสริฐ "ข้อเท็จจริงบางประการเกี่ยวกับบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน"
ห้องสมุด 23 : 137 - 144 มีนาคม - เมษายน 2522
- สุขุม นิลเชษฐ์ ขวัญของบรรณารักษ์ในสังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา
ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2516, 61
หน้า อัดสำเนา
- สุรทอง ศรีสะอาด การเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนิสิตและนักศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์
กับบรรณารักษ์ที่ประสบความสำเร็จ ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร 2523, 139 หน้า อัดสำเนา
- อ. ไตรรัตน์ (นามแฝง) "การลงใจสมัยใหม่" นักบริหาร 4 : 30 - 35 กุมภาพันธ์
2527
- อรุณ รักธรรม หลักมนุษย์สัมพันธ์กับการบริหาร พิมพ์ครั้งที่ 2 ไทยวัฒนาพานิช 2522,
420 หน้า
- ห้องสมุดแห่งประเทศไทย, สมาคม การพิจารณาคัดเลือกบรรณารักษ์ดีเด่น (ประเภท
ห้องสมุดโรงเรียน) ประจำปี 2529 2529, 4 หน้า อัดสำเนา
- Barnard, Ghester I. The Functions of the Execution. 30th. Anniversary
ed. Cambridge, Harverd University, 1974. 334 p.
- Bernstein, Ellen and John Leach. "Plateau : In career - Development
Attitude Sampling, Librarians See Advancement as Problem,"
American Libraries. 16 : 178 - 180 March, 1985.
- Hall, John. "Why Librarianship?," Assistant Librarianship. 75 :
127 - 130, October, 1982.

*****

เจลีเยว พันธุ์สีดา "แนะนำให้อรรถกถาวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร" วารสารบรรณศาสตร์ 9(2) : 59 - 65
เมษายน 2529

สาระสังเขป : กล่าวถึงภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบสอนวิชาพื้นฐาน วิชาโท วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม. และหลักสูตรใหม่วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) ในปีการศึกษา 2529 วัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร โครงการบริการสังคม และรายชื่ออาจารย์ประจำ และอาจารย์พิเศษของภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

ศัพท์กรรชนี : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.บ.)
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)
หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.ม.)

แนะนำให้รู้จักภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

เจลีเยว พันธุ์สีดา*

บทนำ

ภาควิชาเป็นหน่วยงานบริหารทางวิชาการ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน การผลิตบัณฑิต การทำวิจัย และการให้บริการแก่สังคม ตามสาขาวิชาของตน¹ ภาควิชา นับว่าเป็นหน่วยงานบริหารที่เล็กที่สุดของมหาวิทยาลัย แต่มีความสำคัญทางด้านวิชาการสูงสุด

---

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจลีเยว พันธุ์สีดา กศ.บ., อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์)
หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สังกัดอยู่ในคณะ
มนุษยศาสตร์ มีหน้าที่รับผิดชอบการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานบรรณ 101 ห้องสมุดและการ-
ศึกษาค้นคว้า จำนวน 2 หน่วยกิต (2-0-4) ให้แก่นิสิตชั้นปีที่ 1 ทุกคนทุกคณะในมหาวิทยาลัย
และสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ 2 ระดับ คือระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท

ในระดับปริญญาตรีนั้น ภาควิชาฯ รับผิดชอบในการสอนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์
หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ., วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์) ให้แก่นิสิตคณะศึกษาศาสตร์
ในหลักสูตร 4 ปี จำนวน 44 หน่วยกิต และหลักสูตรเทียบ 4 ปี จำนวน 38 หน่วยกิต
และสอนวิชาโทจำนวน 18 หน่วยกิต ให้แก่นิสิตในระดับปริญญาตรีทุกคณะของมหาวิทยาลัย
ที่สนใจมาเลือกเรียนวิชาโทบรรณารักษศาสตร์ โดยภาควิชาฯ จะรับนิสิตปีละ 1 รุ่น ๆ ละ
ประมาณ 20 - 25 คน

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ระดับปริญญาตรีวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ มีดังต่อไปนี้

1. เพื่อผลิตบรรณารักษะห้องสมุดโรงเรียน
2. เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาที่พบบรรณารักษศาสตร์ระดับสูง

สำหรับระดับปริญญาโท ภาควิชาฯ รับผิดชอบการสอนถึง 2 หลักสูตร ได้แก่หลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์)² ให้แก่คณะศึกษาศาสตร์ เช่นเดียวกับ
กับระดับปริญญาตรี โดยเปิดสอนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2509³ ปัจจุบันหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา
จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 48 หน่วยกิต และอีกหลักสูตรหนึ่งคือ หลักสูตรศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ เป็นหลักสูตรที่ทบวงมหาวิทยาลัย
ให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2529⁴ หลักสูตรเปิดใหม่ พ.ศ. 2529 นี้ เป็น
หลักสูตรในคณะมนุษยศาสตร์ มีชื่อย่อปริญญาว่า ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศ-
ศาสตร์) มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร 40 หน่วยกิต แต่มีวิชาพื้นฐานสำหรับผู้ที่ไม่ได้จบ
การศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์อีก จำนวน 6 - 9 หน่วยกิต เรียน
โดยไม่นับหน่วยกิต และต้องสอบให้ได้ไม่ต่ำกว่าระดับชั้น B ด้วย ภาควิชาฯ จะเปิดสอน
หลักสูตรใหม่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2529 เป็นต้นไป โดยจะรับนิสิตทั้งสองหลักสูตร

ประมาณ 30 คน ในปีการศึกษา 2529 จะรับนิสิตในหลักสูตร กศ.ม. จำนวน 20 คน และหลักสูตร ศศ.ม. อีก จำนวน 10 คน และในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจระยะที่ 6 ราว ๆ ปี 2532 จะลดและขยายเป็นหลักสูตร กศ.ม. 15 คน และหลักสูตร ศศ.ม. 15 คน ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับปริญญาโท มีดังนี้

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)	หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.)
1. เพื่อสร้างผู้นำทางวิชาชีพ 2. เพื่อสร้างผู้สอนที่สามารถพัฒนาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ⁵	1. เพื่อสร้างผู้นำในค่านิยมบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ 2. เพื่อสร้างผู้ชำนาญทางพัฒนาเทคนิคในทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ⁶

โครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรีวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

	หลักสูตร 4 ปี	หลักสูตรเทียบ 4 ปี
1. วิชาพื้นฐานทั่วไป	30	-
2. วิชาชีพครูไม่น้อยกว่า	38	21
3. วิชาเอกไม่น้อยกว่า	44	38
4. วิชาโทไม่น้อยกว่า	18	18
5. วิชาเลือก	5 - 10	0 - 3
รวมแล้วไม่น้อยกว่า	140	80 หน่วยกิต ⁷

โครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาโท มีดังนี้

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

(กศ.ม.)

(ศศ.ม.)

1. หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา ไม่น้อยกว่า	12	1. วิชาบังคับ	19
2. หมวดวิชาเอก ไม่น้อยกว่า	21	2. วิชาเอกเลือก	10
3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า	6	3. วิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า	5
4. วิทยานิพนธ์	6	4. วิทยานิพนธ์	6
<u>จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร</u> ไม่น้อยกว่า	48 ⁸	<u>รวมตลอดหลักสูตร</u>	40 หน่วยกิต ⁹

โครงการบริการชุมชน

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มีโครงการบริการชุมชนดวรว 2 โครงการ คือ

1. โครงการวรรณกรรมนิทรรศน์สำหรับเด็ก โครงการนี้ให้บริการสาธิตการส่งเสริมการอ่านแก่เด็ก บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน และครู-อาจารย์ ด้วยการจัดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ อาทิ เล่านิทาน เล่าเรื่องหนังสือ ทายปัญหา เชิดหุ่น ฉายสไลด์ วีดีโอ จัดนิทรรศการ ตลอดจนแนะนำการจัดห้องสมุดหรือมุมเด็ก เป็นต้น โครงการวรรณกรรมนิทรรศน์สำหรับเด็ก มีอาจารย์สมบูรณ์ ติงฆมานันท์ เป็นหัวหน้าโครงการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษร เจริญรักษ์ เป็นรองหัวหน้าโครงการ อาจารย์ ดร. สุนทร แก้วลาย เป็นที่ปรึกษา มีผู้ร่วมงาน 3 คน คือ อาจารย์ยงนวล พงษ์ไพบูลย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญศรี ไพรัตน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลียว พันธุ์สีดา

2. โครงการอบรมครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมาตรฐาน เป็นโครงการ
รวมระหว่างภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ และสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญศรี ไพรัตน์ เป็นหัวหน้าโครงการ อาจารย์ในภาควิชาเป็นผู้ร่วม
งาน โครงการนี้จัดอบรมครูบรรณารักษ์โรงเรียนให้แก่สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
ตั้งแต่ปี 2522 จนถึงปัจจุบัน มีครูบรรณารักษ์สำเร็จการอบรมไปแล้วประมาณ 500 คน

อาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษของภาควิชาฯ มีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลียว พันธุ์สีดา	หัวหน้าภาควิชา
2. อาจารย์นงนวล พงษ์ไพบูลย์	เลขานุการภาควิชา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษร เจริญรักษ์	
4. อาจารย์ทัศนีย์ อินทรประสิทธิ์	
5. อาจารย์นงนารถ ชัยรัตน์	
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญศรี ไพรัตน์	
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญสม ก้านสังวร	
8. อาจารย์พวงผกา คงอุทัยกุล	
9. อาจารย์ผกายวรรณ เจริญเจริญ	
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา	
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชัย ทับเที่ยง	
12. อาจารย์สมบูรณ์ กิ่งขมานันท์	
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์	
14. อาจารย์สุจิตรา นิลสุวรรณโฆสิต	
15. อาจารย์ ดร. สุนทร แก้วลาย	
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์ กัลยาณมิตร	โรงเรียนมัธยมสาธิต
17. รองศาสตราจารย์ ดร. ลมุล รัตตากร	วิทยาเขตปทุมวัน
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณิ์ ศิริสุนทร	วิทยาเขตปทุมวัน

19. รองศาสตราจารย์ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ วิทยาเขตบางเขน
20. อาจารย์สุวคนธ์ ผดุงอรรด หอสมุดแห่งชาติ
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สวนา พรพัฒน์กุล ภาควิชาจิตวิทยา
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มาเรียม เหลาสุนทร

เอกสารอ้างอิง

¹มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คู่มือและหลักสูตรการศึกษาชั้นปริญญาตรี พ.ศ. 2527 หน้า 8

²มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรชั้นบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2527 บัณฑิตวิทยาลัย หน้า 252

³สุนทร แก้วลาย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ เจลียว พันธุ์สีดา เป็นผู้สัมภาษณ์ที่สำนักหอสมุดกลาง มศว ประสานมิตร เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2529

⁴มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ (หลักสูตรเปิดใหม่ พ.ศ. 2529) ทบวงมหาวิทยาลัยให้ความเห็นชอบหลักสูตรนี้แล้วเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2529 หน้า 1 อัดสำเนา

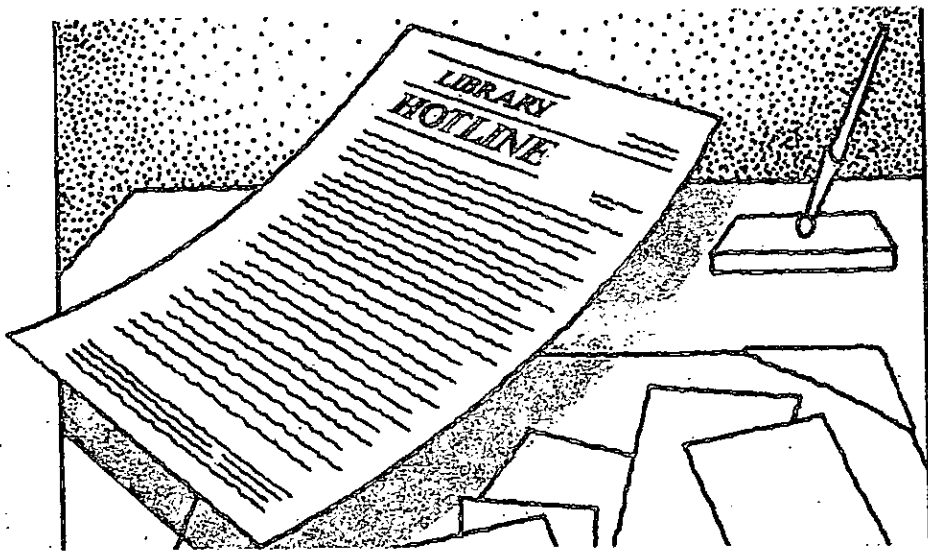
⁵อ้างแล้วหมายเลข 2 หน้า 252

⁶อ้างแล้วหมายเลข 4 หน้า 2

⁷อ้างแล้วหมายเลข 1 หน้า 144

⁸อ้างแล้วหมายเลข 2 หน้า 41

⁹อ้างแล้วหมายเลข 4 หน้า 8

หัวข้อปริญญาานิพนธ์ที่ได้รับอนุมัติให้วิจัยได้

- ชูจิต ไชยชนะ "การสร้างหัวเรื่องสำหรับห้องสมุดระดับมัธยมศึกษา , Proposed Subject Headings for Secondary School Library" รองศาสตราจารย์ ดร. ลมูล รัตตากร ประธาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจลีเยว พันธุ์สีดา กรรมการ
- เปรมวดี สาริกะวณิช "การวิเคราะห์เปรียบเทียบสังคหวัตถุ 4 ในวรรณกรรมไทย และ วรรณกรรมแปลสำหรับเยาวชน : A Comparative Analysis of Sangkhawatthu 4 in Thai and Translated Juvenile Fictions" รองศาสตราจารย์ ดร. ลมูล รัตตากร ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา กรรมการ
- พรทิพย์ สุวันทรัตน์ "การศึกษาการใช้แหล่งสารนิเทศของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมา- ธิราช : A Study of Sukhothai Thammathirat Open University Graduates' Use of Information Sources" ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา ประธาน อาจารย์ศกชายวรรธม เจียมเจริญ กรรมการ
- วิทยา วิมลถนอม "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและทัศนคติของผู้ปกครองในการ ส่งเสริมการอ่านของนักเรียนชั้นอนุบาล : Parents' Roles and Attitudes and their Relation with the Promotion of the Kindergarten Students' Reading Habit" อาจารย์นงนวล พงษ์ไพบูลย์ ประธาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษร เจริญรักษ์ กรรมการ

- สนธยา ไกรลาสสุวรรณ "การศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์และผู้บริหารที่มีต่อรูปแบบ
การพัฒนาบรรณารักษ์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย : A Study of Librarians'
and Administrators' Opinions towards Types of Librarian
Development Programs in University Libraries" ผู้ช่วยศาสตราจารย์
พวา พันธุ์เมฆา ประธาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชัย ทับเที่ยง กรรมการ
สมจิตร เฉลิมสุวิวัฒนาการ "การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับและไม่ได้รับบริการส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด ...
: A Comparative Reading Ability
Study between Prathomsuksa 5 Students with and without the
Library Reading Promotion Service" อาจารย์นงนวล พงษ์ไพบูลย์
ประธาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลียว พันธุ์สีดา กรรมการ
สุวรรณ อินทร์รักษา "การศึกษาความสอดคล้องของบทความในวารสารวิทยาศาสตร์ภาษา
ต่างประเทศของสำนักหอสมุดกลาง กับ ความต้องการของอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง : A Study of the Consensus of the Articles
in Foreign Scientific Journals and the Needs of Ramkhamhaeng
University Faculty of Science Lecturers" ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชัย
ทับเที่ยง ประธาน อาจารย์สุวคนธ์ ผดุงอรรถ กรรมการ
อาภากร สุวรรณธรรมมา "การศึกษาความสอดคล้องของเนื้อหาในสิ่งพิมพ์สาขาพืชสวนที่มี
อยู่ในสำนักหอสมุดกับรายวิชาในหลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาพืชสวน มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ : An Identification of the Main Library's
Monographs Usable for Graduate Horticulture Courses of
Kasetsart University" ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา ประธาน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษร เจริญรักษ์ กรรมการ